GÖNÜLLÜ KAHRAMAN

İngiliz muharrirlerinden Major Wren'in bu eseri, aile fedakârlığı, kahramanlık ve insanlık hislerini ifade eden bir romandır. 224 sahife 50, cildli 85 kuruştur.

Ahmed Halid Kitabevi

Cumhuriyet

18 inci yıl sayı: 6088

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: Istanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Salı 22 Temmuz 1941

İsmail Habib

AVRUPA EDEBİYATI VE BİZ

İslâm, Roma, Yunan ve Garb edebiyatı ve buna müvazi Türk edebiyatı, garbdan yapılan tercümeleri ile eden iki cildlik bu muazzam eser son devrin en mühim edebî hâdisesidir.

Birinci cildi 575 sahife, ikinci cild 635 sahife, beheri 2 lira.

REMZİ KİTABEVİ

Montrö zaferinin yıldönümü

Boğazlar her şeyden ve her kesten önce Türk vatanının parçalarıdır ve onların müdafaası bütün Türk vatanının müdafaasile alâkadar bir iş olarak Türklerin uhdelerine terettüb eden bir hak ve vazifedir

Atatürk

Montrö müzakerelerini alâka ile takib etmiş ve Lozan gibi onu da İsmet İnönünün siyaset ve kiyaseti başarmıştı

Boğazlar rejimini Türkiyeye iade eden Montrö mukavelenamesinin imzası üzerinden beş sene geçti. O vakittenberi cereyan etmiş olan hâdiseler Türkiyenin Boğazları doğrudan doğruya kendi kontrolu altına almak için vaki müracaatinin ne kadar yerinde ve zamanında yapılmış olduğunu ispat eyledi. Bugün kendi emniyet tedbirlerine aid bir takım kayıdlar ve şartlarla harb haricinde bulunan Türkiye Boğazların hakiki sahibi olarak bu geçidlerin sıkı muhafazasını da kendi kudret ve mes'uliyeti altında tutuyor. Avrupanın altını üstüne getirmekle beraber hergün diğer kıt'aları da sarsmakta bulunan yeni dünya buhranı önünde hakiki sahibi ve ezel'i ebedi bekçisi olan Türkiyenin tam ve kat'i hakimiyeti altında bulunmasındaki isabeti herkes tasdik ve itiraf etmek mecburiyetinde bulunuyor.

Bu çok ehemmiyetli işin bize aid tarafı ise tamamile hayati ve millidir. Boğazlar herşeyden ve herkesten önce Türkiye vatanının parçalarıdır, ve onların müdafaası bütün Türk vatanının müdafaasile alâkadar bir iş olarak Türklerin uhdelerine terettüb eden bir hak ve vazifedir. Bu vaziyet İsviçrenin Montrö kasabasında bundan beş yıl önce dün tespit olunmuştu. Bu tarihi vakanın yıldönümünü şimdi dünya hâdiselerinin artırdığı büyük kıymetile yâdetmek mevkiindeyiz.

Bu münasebetle Boğazların geçen Umumi Harbdenberi geçirdiği vaziyetleri tahattur etmek muvafık olur:

Evvelâ Boğazlar müdafaasının Umumi Harbde oynadığı rol.. Kimse için sır değildir ki Türkiye geçen Umumi Harbe merkezi devletler grupunda iştirak ettiği zaman münhasıran Rus Çarlığının Türkiyeye ve bilhassa Boğazlara müteveccih ihtiraslarını gözönünde tutmuştu. O harb'n neticesi ne olursa olsun memleketimizi ona iştiraki sebebi bakımından gayesine de vâsıl oldu sayabiliriz. Geçen Umumi Harbde Türkiyenin kendi hissesine düşen büyük küçük pek çok vazifeler arasında en mühimmi hiç şüphesiz Boğazlarda gösterdiği muvaffak ve galib müdafaadır. Türkiyenin Boğazlar müdafaasında gösterdiği kahramanlık o harbin hâlâ bugüne kadar devam eden tarihini değiştirmiştir.

Zamanın İtilâf devletleri bizi harbi uzatmış olmakla itham ettiler. Filhakika bilhassa Boğazlar müdafaasile harbin bu uzatılışıdır ki bilâhare bizim istiklâl eldalimizi muvaffakiyetle intac etmekliğimize yaramıştır.

Ondan evvelse Boğazların muvaffak ve galib müdafaası neticesi olarak kendisine diğer İtilâf devletleri tarafından silâh ve malzemece yardım edilemiyen Çarlık yıkılmış ve böylelike Türkiye o harbe iştirakindeki bellibaşlı maksadına nazaran en büyük düşmanını yerlere sermiş olmak neticesini almıştır.

Çarlığın sukutundan sonra Rusyada teessüs eden yeni rejim'n hükûmetlerile ve binnetice bütün Rus milletile dost olduk. Bu, Yakınşarkta kendi başına büyük inkılâb sayılacak kadar fevkalâde bir hâdise idi.

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Beyoğlu Halkevinde dünkü merasimden bir intıba

Dünkü merasim

Yurdun her yerinde ve Halkevlerinde Montrö'nün yıldönümü tes'id edildi

Boğazlarda Türk hâkimiyetini bir kere daha tanıtan Montrö anlaşmasının beşinci yıldönümü münasebetile, dün memleketimizin her tarafında, ve şehrimizdeki halkevlerinde büyük merasim yapılmış; bu mes'ud gün coşkun tezahüratla kutlanmıştır.

Beyoğlu Halkevinde

Beyoğlu Halkevinde yapılan merasim,

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Komünist ve Yahudiler

Fransa ile Macaristanda şiddetli takibata maruz bulunuyorlar

Londra 21 (a.a.) — Ofi: Geçen hafta Pariste 1200 komünist tevkif edilmiş, 52 gizli gazete meydana çıkarılmış, 300,000 beyanname ve 200,000 risale imha edilmiştir.

Darlan'ın vermiş olduğu bir emirle St. Nazaire, St. Malo, Villeneuv ve St. Georges Belediye Reisleri azledilmişlerdir. Bunlar bir müddettenberi sol cenah lehine yapmakta oldukları faaliyet dolayısile nezaret altında bulunmakta idiler. St. Georges Belediye Reisi on sekiz ay hapse mahkûm olmuştur.

Macaristanda takib edilen komünist ve Yahudiler

Budapeşte 21 (a.a.)— Stefani ajansından:

Büyük bir kısmı bolşevizme sempati gösteren aslen Yahudi birtakım eşhas, casusluk ve kundakçılığa mahal bırakılmamak üzere, Macar zabıtası tarafından tarassud edilmektedir. Budapeşte ve Galiçyalı bin beş yüz Yahudi tevkif ve hususî bir kampa sevk ve orada hapsedilmişlerdir. Gıda maddelerinin fiat-

(Arkası sahife 5 sütun 4 te)

« V » işareti propagandası

Avrupanın her yerinde sür'atle taammüm etti

Londra radyosuna göre Belçika, Hollanda ve Fransada " V " remzi dalgalanıyor

Londra 21 (a.a.) — Bütün Avrupada «V» mücadelesine tam bir muvaffakiyetle devam edilmektedir.

Albay Britton geceyarısı Avrupa memleketlerine hitaben radyoda verdiği bir nutukta demiştir ki:

«— Nazi Almanyaya karşı seferberlik tamamile muvaffak olmuştur. Elde edilen neticeler ümidlerin fevkinde olmuştur. Şimdi muazzam bir ordu Avrupanın bir ucundan bir ucuna kadar yayılmış bulunmaktadır. Almanlar ne tarafa dönmek lâzım geldiğini kestiremediklerinden şaşırmışlar ve ürkmüşlerdir.»

Belçika, Holanda ve Fransada V işareti dalgalanıyor

Londra 21 (a.a.) — Almanyada ve

(Arkası Sa. 5 sütun 4 te)

Montrö zaferinin faal neticesi: Boğazlar şanlı Türk ordusu tarafından işgal ediliyor

Alman harb tebliği

Stalin hattı şarkında

Muazzam bir imha harbi cereyan etmektedir

Kızılordu, tafsiline imkân olmıyan zayiata uğramıştır

Dinyester'den ötede düşman takib ediliyor – Eski Rus - Fin hududundaki Sovyet istihkâmları yarıldı

Berlin 21 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinin cenub kısmında Alman, Rumen ve Macar kıt'aları mağlûb edilen düşmanı takib etmektedirler. Cephenin diğer kısımlarında harekât muvaffakiyetle devam etmektedir. Muhasara altında bulunan düşman gruplarının imhasına devam ediliyor.

Alman radyosunun verdiği tafsilât

Berlin 21 (a.a.) — Alman radyosu 1800 kilometre uzunluğunda Rus cephesi üzerinde mücadelenin gittikçe artan bir enerjile devam ettiğini bildirmektedir.

Alman zırhlı tümenlerinin ilerleyişile

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

Kolonya, Lil ve Roterdam bombalandı

İngiliz ve Alman tayyareleri yeniden vapurlar batırdılar

Londra 21 (a.a.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Dün gece bir çok bombardıman tayyarelerimiz Rhin havzası üzerine gitmişlerdir.

Kolonya esas hedefi teşkil etmiş ve yapılan fasılasız hücumlarda şehrin sınaî kısımlarında büyük yangınlar çıkarılmıştır.

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

İngiliz kabinesinde değişiklik

Butler maarif, Brasken istihbarat nazırı oldu, Duff Cooper Uzakşarka gidiyor

Hizmetine mükâfaten Maarif Nazırlığına tayin edilen İngiltere Hariciye müsteşarı M. Butler

Londra 21 (a.a.) — Kabinede ve diğer bazı makamlarda şu değişiklikler yapıldığı resmen bildirilmektedir:

Butler Maarif, Brendan Brasken İstihbarat Nazırlığına tayin edilmişlerdir. Lancaster Dükalığı şansölyeliğine tayin edilen Duff Cooper harb kabinesi namına vaziyeti tetkik etmek üzere Uzakşarka hareket edecektir. Cooper siyasî, askerî ve idarî muhtelif İngiliz makamlarının çalışmalarını telif etmeğe memur edilmiştir. Sabık İstihbarat Nazırı bu işbirliğinin ve İstişarelerin daha müessir bir surette nasıl yapılabileceği hakkında harb kabinesine bir rapor verecektir.

Lord Hankey Hazine Nazırlığına, B. K. Law Hariciye müsteşarlığına tayin edilmişlerdir.

K. Sandys Harbiye Nezareti maliye müsteşarlığına getirilmiştir

Thurtle İstihbarat Nezareti müsteşarlığına, Rams Botham işsizlere yardım ofisi reisliğine tayin olunmuş ve kendisine asalet unvanı tevcih edilmiştir.

(Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Şark cephesinde Duna nehri ilerisinde zaptedilen Dunaburg şehri yanıyor

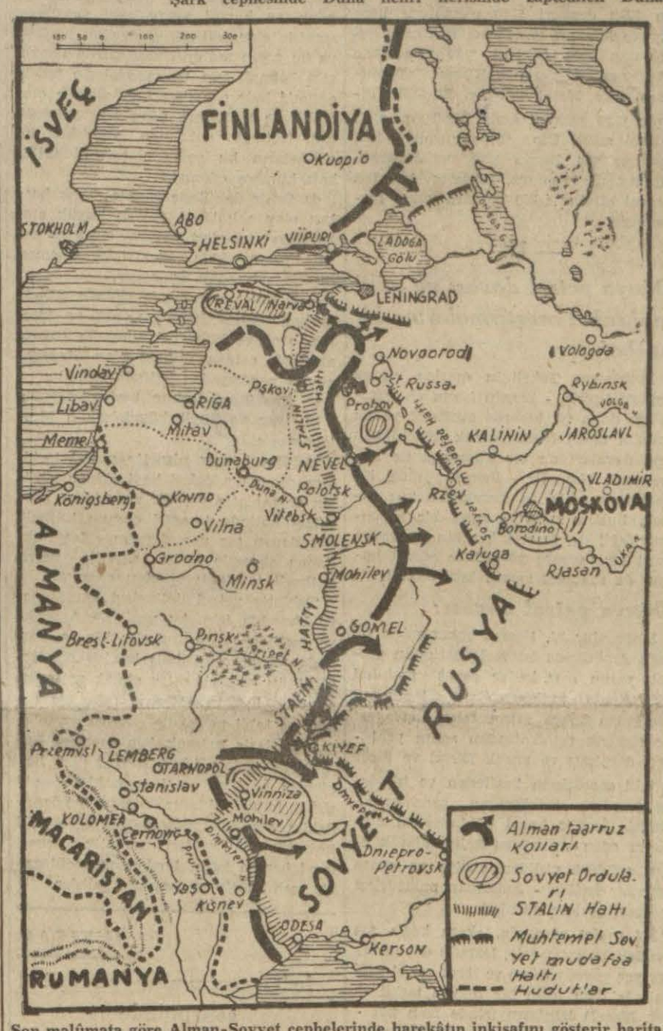

Son malûmata göre Alman-Sovyet cephelerinde harekâtın inkişafını gösterir harita

Askerî vaziyet

Şark cephesinde harbin aldığı son şekil

Yazan: Emekli General H. Emir Erkilet

Dünkü yazımda Alman ordularının Stalin hattını 100 Km' derinliklere kadar yardıkları 16 ve 17 temmuz tarihlerine kadar, hemen hergün en çetin muharebelerde bulunmalarına rağmen vasat 25 Km ilerilemiş oldukları neticesini çıkarmış ım. Fakat böyle bir imkân piyade kuvvetleri için varid değildir. O halde Alman ordularının 25 günde harbederek Moskova istikametinde 600 Km. ileri ka'etmeleri nasıl izah edilebilir?!.

Filvaki piyade tümenleri, günde 25 Km. lik bir mesafe almak üzere ileri

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Sovyet harb tebliği

Hatlarda bir tebeddül vaki olmadı

Çetelerimiz düşman kıt'alarına büyük zayiat verdiriyor

Bir Roma haberine göre, Sovyetler, Smolensk de dahil bütün çekildikleri şehirleri yıkıyorlar

Moskova 21 (a.a.) — Sovyet istihbarat bürosu tarafından dün akşam neşredilen tebliğ:

21 temmuzda, Pskov, Polotsk - Nevel, Smolensk ve Novograd istikametlerinde şiddetli muharebeler devam etmektedir.

Cephede vaziyette hiç bir değişiklik olmamıştır.

(Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Suriyede vaziyet

İngiliz askerleri Türk hududuna kadar geldiler...

Memleketin her tarafında örfî idare ilân olundu; İngiliz kuvvetleri gittikçe artıyor

Öğrendiğimize göre, Suriyeyi işgal eden İngiliz kuvvetleri Türkiye hududuna kadar gelmişlerdir. Suriyedeki İngiliz kuvvetleri gittikçe artırılmaktadır.

Memleketin her tarafında örfî idare ilân edilmiştir. Almanlarla İtalyanlar enterne edilmektedir.

Haber verildiğine göre yakında İngiltere ile Ortaşark arasında tayyare seferlerine başlanacaktır. (Radyo gazetesi).

Lübnan Başvekilinin beyanatı

Londra 21 (a.a.) — Lübnan Başvekili

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Birkaç söz

Vatandaşın değeri

Cumhuriyet rejiminin vatandaş değerine verdiği ehemmiyeti her sahada her gün görüyoruz. Bunun en bellibaşlı misallerinden birini de cezaevlerinin ıslahı teşkil eder.

Suçun ferdî bir hâdise mi, yoksa marazî ve içtimaî bir hâdise mi olduğu yüz senedenberi hukukçular, ruhiyatçılar ve içtimaiyatçılar arasında uzun ve bitmek tükenmek bilmiyen münakaşalara vesile oldu. İnsanlara nefes aldırmıyan şu umumî boğuşma bir sona erse, ayni münakaşaların yeniden canlanacağına hiç şüphe yok. Milyonlarca insan karşılıklı birbirlerinin karnını deşmekten bıkıp da ortalık rahata kavuştuğu zaman ak sakallı âlimler âdi katil vak'alarını doğuran sebeblerde ferdin ve cemiyetin hissesini dirhemle tartarcasına gene derin derin araştırmaya koyulacaklar.

Her ne olursa olsun Cumhuriyet Türkiyesi vatandaşın içtimaî kıymetine büyük ehemmiyet veriyor. Şu veya bu sebebden dolayı kanuna karşı gelen ferdleri millî bünye dışına atarak feda etmiyor. Bilâkis onları cemiyete tekrar kazanmak için elinden geleni yapıyor.

Sayın Adliye Vekilinin İmralıdaki son tetkiklerinden bu gayretlerin ne faydalı neticeler verdiğini ve vereceğini öğreniyoruz. Hapisane köşelerinde işsiz, gücsüz oturarak kafasında yeni suçlar tasarlayan ve yavaş yavaş içtimaî kıymeti sıfıra inen adamlar yerine bugün memlekette muhtelif yerlerde çalışan üç bin mahkûm vardır. Çalışan üç bin mahkûm demek, günde sekizer saatten 2400 saatlik mesai demektir. Bu saatleri paraya tahvil ettiğimiz zaman yarımşar liralık yevmiye hesabile 1500 lira eder. Ayda 45000, senede 1,350,000 lira.

Sade bu kadarla da kalmıyor. İleride bu üç bin mahkûm cezaevini terkettiği gün Türkiye Cumhuriyeti sıhhatli ve normal üç bin vatandaşa kavuşacak demektir.

İşte rakamların dilile vatandaşa verdiğimiz değerin müsbet izahı!

N.

Bizim Meselelerimiz

Benzin - İspirto

Benzine ispirto karıştırmak - Dünya petrol davası ve millî mahrukat araştırmaları

— I. —

Yazan: **F. Kurdoğlu**

Doktor Tahsin Tekeli içinde yaşadığımız asrın en mühim meselelerinden biri olan petrol mevzuu ile alâkalı güzel bir eser neşretmiş bulunuyor. Eserin güzelliği yalnız mevzuunda değil, ayni zamanda bu mevzuun bazı yeni yeni tekâmüllerin ilâve edilmemiş olmasına rağmen, tam bir tez halinde, gayet etraflı bir şekilde ifade edilmiş bulunmasındadır. Ve nihayet bu eser, hükûmetçe Meclise verilmiş bulunan ispirto ve ispirtolu içkiler hakkındaki kanun lâyihasının, bu istikamette temin edeceği neticeler ve esaslı imkânlar dolayısile bu cepheden de ihtiva ettiği ehemmiyeti, büyük isabet ve kıymeti bilhassa inikâs ettirmekte ve teyid eylemektedir.

Fayda ve zaruretler:

Filhakika bu eserin mevzuu olan benzine ispirto karıştırmak;

1 — Bazı ziraî mahsulleri ve döküntülerini kıymetlendirmek bakımından faydalıdır.

2 — İspirto istihsalinden kalan küspeler yem olarak kullanıldığından hayvancılık ve hayvan mahsulleri ticareti bakımından faydalıdır.

3 — İspirto istihsalâtının artması, ispirto ile alâkalı kloroform, eter gibi ilâclar ve kolonya ve esans gibi muhtelif maddeler, reçine ve diğer boya maddelerine merbut boya sanayii gibi bir çok faaliyet şubelerinin doğması ve yapılması bakımından faydalıdır.

4 — Motörlü vasıtaları ve benzini hariceden ithal eden memleketler için millî ekonomi bakımından faydalıdır.

5 — Ve nihayet en son ve fakat en mühimmi olarak millî müdafaa bakımından faydalı ve teknik bakımından bir zarurettir. Çünkü:

a) Bugünün en ileri istihsal tekniğinin verdiği benzinler, geçen Büyük Harbden önceki benzinlere nazaran kompresyon dereceleri ve izafi sikletleri bakımından farklıdır.

b) Yanmıyan maddelerin nispeti fazla ve oktav dereceleri düşüktür.

Bunun neticesi olarak:

a) Saf benzin kullanılan motörler daha çabuk aşınıyor.

b) Yanmıyan maddelerden mütevellid vurma ve boşluklar motörlerin ömrünü kısaltıyor.

c) Saf benzin kompresyon derecesi vasati 3, azami 5 tir. Tayyare motörlerinin vasati ihtiyacı ise 7 olduğundan tetraetil ve saire gibi pahalı maddeler veya ispirto gibi daha ucuz bir madde karıştırmak icab ediyor.

Karşılaşılan müşküller:

Buna rağmen her memlekette yenilmeğe çalışılan vaziyetler şunlardır:

a) Ticaretlerinin bu tatbikat dolayısile hacmi düşecek olan, benzin ve motörlü vasıtalar ihtiyacları ve ihracatçılarının su altından propagandaları ve ayak diremeleri.

b) Neticede ve muhtelif akisleri dolayısile nazarî kalsa bile, normal zamanlarda ispirto maliyet fiatı benzin mübayaa fiatından yüksek olduğu için hem ithalât vergisinden kaybetmek, hem de devletçe para yardımı yapmak zarureti.

A — Kanunî mecburiyet koyanlar:

1 — Almanya:

Esso, Monopolin, Motorin, Alexin, gibi namlarla tanınmış ispirto karışık benzin markaları vardır. Hatta bunlardan Esso, Almanlar bu defa Rumanyaya girdikten sonra memleketimize de gelmiş ve pembe benzin adile diğer benzinlerden daha yüksek fiatla piyasamıza da girmiştir.

Almanların geçen Umumî Harbde ispirto katma nispetini %80 e kadar çıkardıkları da malûmdur. Bu memlekette 1938 kanunile %13 ispirto tahliti mecburiyeti konmuştur. Hükûmet litrede 35 fenik kadar bir ispirto sübvansiyonu çekiyor. Bu yükü azaltmak için benzin ithal resmini yükseltmiştir. Kattığı alkol derecesi 94 tür.

2 — Fransa: 1923 tenberi kanunen mecburidir. Kattığı alkol derecesi 94 tür. Bu kararın gümrük varidatından azalttığı miktar ilk senede 200 milyon franga yaklaşmıştır. İspirto fiatlarına yardımdan yaptığı fedakârlık da ayrı.

3 — Macaristan: Kundalko, Motalko markaları vardır. %20 nispetinde 70 derece alkol karıştırır. 1929 senesindenberi kanunen mecburidir. Prof. Knud bu memlekette %30 sulu soma adi ispirtolarının tahliti usulünü keşfeden adamdır.

4 — Çekoslovakya: Dynalkol markası vardır. %26 alkol, %70 benzin, %4 benzolden mürekkebdir.

1935 tarihli kanunla %20 umumi katma mecburiyeti konmuştur.

5 — İtalya: Elcosinus markası vardır. 1930 dan itibaren kanunla %30 katma mecburiyeti konmuştur. Burada iki yenilik:

a) Aktivan kullanılarak icabında %90 e kadar ham ispirto kullanılmaktadır. (Masetti sistemi).

b) Katılan ispirto, istihsal vazifesi verilmiş olan Ziraat Vekâletinin muhtelif maddelerden çıkarttığı 70 dereceli âdi ham, sulu ispirtodur.

6 — Diğer memleketlerden: İsveçte 1935 ten itibaren %20 katma mecburiyeti konarak Lötthentyl. Letonyada 1933 ten itibaren yazın %50, kışın %35 katma mecburiyeti konarak Latols, Litvanyada 1936 dan itibaren %25 tahlit mecburiyeti konarak motörin vücude getirilmiş ve Brezilyada 1931 denberi %10, Şilide ayni tarihten itibaren %25, Ekvatörde gene ayni tarihten itibaren %20, İsviçrede 1936 dan itibaren %25 ispirto katma mecburiyeti konarak keza bunlara benzer adlar verilmiştir.

B — Umumî mecburiyet şeklinde bir kanuna müstenid olmaksızın ispirto katan memleketler:

Lehistan: %9 nispetinde «benzinin evsafını düzeltmek için», Danimarka: 1933 tenberi %20 nispetinde ve ispirto inhisarı kanununa tevfikan, Yugoslavya 1932 denberi %20 nispetinde keza ispirto inhisarı kanununa tevfikan, Bulgaristan 1931 denberi %20 nispetinde ve gazyol adı vererek, Küba: %60 mufuco adile, Natal %50 natalit adile, Filipin %30 gazanol adile, İngiltere %15 Diskol adile, Çin %15 benzolit adile, İspanya %4, Rusya %20 ve Japonya, Hindistan, Sumatra, Birleşik Amerika benzol Mixtur adile bunlara yakın nispetlerde.

— II. —

Dünya petrol davası ve millî mahrukat araştırmalarına bir kuşbakışı:

Muhterem Tekelinin eserine mevzu yaptığı ispirto - benzin işinin ehemmiyetini daha iyi tebarüz ettirmek ve bu mühim bahsi tamamlamak için alâkalı ana davaları da bir kuşbakışı ile hatırlamak lâzımdır. Fakat günlük bir gazetenin icabı ve ancak bir kaç satırla hulâsa zarureti bunu bir kuşbakışı değil de, meselâ beş bin metreden basit bir tayyare görüşü ve sürati haline de sokmağı zarurî kılmaktadır.

Dünya petrol davası:

Malûmdur ki, ticaret bakımından ilk defa Amerikada istihsale başlanan petrol, yarım asır kadar gayet mahdud mahallerde kullanılabilmiş, lâmbanın keşfinden sonra artan talebi havagazi ve elektrik tatbikatından sonra yeniden daralmış ve ancak Diesel ve diğer iştialli motörlerin keşfinden ve bilhassa gemilere tatbikından sonradır ki, süratle İngiliz bahrî hâkimiyetini alâkadar eden bir mevzu halini alarak uzun müddet gizliden gizliye ve sonra açık bir İngiliz - Amerikan mücadelesi mevzuu şekline girmiştir.

İki millet arasında, «kara kedi» avı denilen bu mücadele, lezzetle okunacak, yer yer gayet gülünç ve ibret verici safhalarla dolu uzun bir hikâye teşkil eder. Meselâ bunların içinde İran petrolları imtiyazı hikâyesi, Muzaffereddin Şah, bir papas ve bir sürü İngiliz polis hafiyesi arasında geçmiş en meraklı ve gülünç bir romana benzer. Netice olarak İngilizler Amerika haricinde ve Amerika dahilinde bir çok membaları elde etmişler ve geçen Umumî Harb sonunda Holandalıları da kendilerile birleşmeğe mecbur ederek ehemmiyetli bir vaziyet temin etmişlerdir. Diğer memleketler, kendi topraklarında araştırmalara germi vermişler, fakat hiç biri Amerika ve İngilterenin temsil ettiği iki büyük blokun on binde ile bile ifade edilemiyecek istihsal imkânını elde edememişlerdir. Geçen dünya harbinden bahsederken, Clemenceau «biz harbi petrol varilleri üzerinde kazandık» der. Gene bu harb dolayısile 21 birinciteşrin 1918 de bir petrolcular toplantısında Lord Curzon tarafından irad edilmiş meşhur bir nutuk, bu tarzda bir çok cümlelerle doludur ki, insan meselâ bunlardan hangisini bırakıp, hangisini buraya almak lâzım diye seçimde tereddüde düşer.

Araştırmalar:

Bu vaziyet ve petrol müştaklarının gerek sanayi, gerek gemicilik, gerek harb vasıtalarında aldığı ehemmiyet karşısında diğer memleketlerce tutulmuş yolların başlıcaları şöyle hulâsa edilebilir:

Petrol yerine kaim ve memleket dahilinde temini kabil bir madde bulmak ve bunun için millî komiteler teşkil etmek.

a) İspirto katmak ve ispirto kullanmak fikri bundan çıkmıştır.

b) Petrolu olmıyan memleketlerin, memleketleri dahilinde vâsi ham petrol stoku ve müteaddid tasfiye fabrikaları ve nakliye vasıta sistemi kurarak icabında hem benzin, hem diğer gaz, ağır yağlar ve mühimmat imalinde kullanılan diğer tâli maddelerin memlekette istihsal fikri bundan çıkmıştır.

c) «Gaze pauvre - fakir gaz» denen odun ve haşebi maddelerin yakılması suretile elde edilecek gazlardan istifade ve bu gazın motörlü vasıtalarda benzin gibi istimali için bu maddelerin tazyik edilmiş hale getirilmesi ve alelâde otomobil ve motörlere ilâve edilen küçük bazı tertibat dahilinde yakılarak bu vasıtaların bu gazlarla tahriki tatbikatı bundan çıkmıştır.

d) Şehir dahilinde veya elektrik hatları olan sahalarda işliyen büyük otobüslerin elektrikli tramvaylar gibi havai hattan aldığı elektrikle işlemesi tatbikatı bundan çıkmıştır.

e) Nihayet petrolün terkibinde %79-88 karbon, %9-16 hidrojen, pek az idrojen, azot ve kükürt bulunduğu nazara alınarak ortaya atılmış olan «inorganique» nazariyeden istifade suretile:

a) Taş kömürlerinin karbonizasyonu,

b) Huy ve linyit kömürlerinin idrojenasyonu.

c) Gayet azar nispette petrol terkibine giren maddeleri havi olduğu görülen ve tabiatte yaprak yaprak sal parçaları halinde tesadüf olunup bitümlü şist denen taş parçalarının «Katalitik» denen sistemle tasiri suretile petrol istihsali tatbikatı bundan çıkmıştır.

Tabiatte petrol defineleri nâmütenahi olmadığı için, bu usullerle Amerika ve İngiltere de meşgul olmakta ve dünyada vücude getirilmiş bu istikametteki bütün keşifleri satın almak ve icabına göre kullanılmalarına müsaade etmek ve tabiî petrol ile rekabet zor olacak fiatlarla satmak için merkezi Lahey'de, bir de zâhiren beynelmilel, hakikatte İngiliz ve Amerikalılara aid şirket bulunmaktadır. Almanya Löynadaki tesisatile, İngiltere Bilinkhem'deki tesisatile bu yoldan sentetik denen sun'î benzin istihsal eden onu müteaciz memleketin en başında gelirler.

İKTISAD

İç Ticaret umum müdürü şehrimizde

İç Ticaret umum müdürü Celâl Garman dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Umum müdür dün Ticaret Ofisini ve Mıntaka Ticaret Müdürlüğünü ziyaret ederek bazı tetkik ve temaslarda bulunmuştur.

50 liralık bisikleti 75 liraya satmış

Dün Taksimde Feridiye sokağında 17 numarada oturan Yugoslav tebaasından bisikletçi Lazaroviçe bir cürmü meşhud yapılmış ve Fiat Murakabe bürosu kontrolörleri bunun 75 liraya sattığı bisikletler için 50 liralık fatura verdiğini tespit etmişlerdir. Lazaroviç adliyeye verilmiştir.

Beşiktaş Halkevi Anadoluda temsiller verecek

Parti Genel Sekreterliğinin tavsiyesi üzerine Beşiktaş Halkevinin temsil kolu Sıvas - Kayseri ve Ankarada temsiller vermek üzere dün sabah şehrimizden ayrılmışlardır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Lozan sulh zaferi

Perşembe günü Üniversitede büyük bir programla tes'id edilecek

Lozan sulh zaferinin 18 inci yıldönümü münasebetile önümüzdeki perşembe günü Üniversitede, Halkevlerinde merasimler yapılacaktır. Üniversite Rektörlüğü, büyük bir kutlulama programı hazırlamış, şehrimizde bulunan Başvekille Vekillere ve meb'uslara davetiyeler göndermiştir.

Üniversite merkez binasında yapılacak olan merasime saat 17 de Şehir Bandosunun çalacağı İstiklâl marşile başlanacaktır. Bundan sonra Rektör Cemil Bilsel «Lozanı niçin kutlulayoruz?», Prof. Tahir Taner «Adlî bakımdan Lozan», Baro Reisi Prof. Mekki Gelenbek «Avukat gözile Lozan», Ordu meb'usu Ahmed İhsan Tokgöz «Gazeteci gözile Lozan», Hukuk Fakültesinden Sabiha Ateş ve Muzaffer Erer «Gençlik gözile Lozan» mevzulu birer hitabede bulunacaklardır.

Mahallelerdeki kömürcüler

Odunun kilosunu halka yüz paradan satacaklar

Dün mıntaka ticaret müdürünün riyaseti altında toplanan fiat murakabe bürosu muhtelif meseleleri tetkik ve karara raptetmiştir.

Komisyon evvelâ mahallelerdeki perakende odun ve kömürcülerin vaziyetini tetkik etmiş ve bunların odunu perakendeci gibi almalarına mukabil halka kilosunu yüz paraya satmalarına, kömürü ise toptan fiat üzerinden alıp perakende fiata satmalarına karar vermiştir.

Komisyonun isteği üzerine Belediye iktısad müdürlüğü mütehassısları tarafından yapılan tetkikatın verdiği neticeye göre odunun toptan satışlarında mahallinde maliyeti geçen seneye nazaran 90 - 100 kuruştan 180 kuruşa yükselmiştir. Geçen sene toptan fiatlarla perakende arasındaki fark 130 kuruş idi, bu sene bu miktar 105 kuruşa indirilmiştir. Bu arada gerek istihsal mıntakalarından İstanbula geliş ve buradaki tevziat müşkülâtı da gözönüne konulmaktadır. Komisyonda bu mesele ehemmiyetli müzakerelere mevzu olmuş, mevcud nark yerinde görülmüştür.

Komisyon bundan sonra ıtriyatçıları kabul etmiş ve harbden evvelki fiatlarda bir değişiklik olmadığından ıtriyatçıların fiatları makul hadde görülmüştür.

Kasabların ve ayakkabıcıların talebleri hakkında tetkikat devam ettiğinden komisyon bunları da gelecek içtimaa bırakmıştır.

MÜTEFERRİK

Dahiliye Vekili Yalovada

Dahiliye Vekili Faik Öztrak dün sabah Yalovaya gitmiştir.

Emniyet Umum Müdürü şehrimizde

Emniyet umum müdürü Osman Sabri Adal, dün sabahki trenle Ankaradan şehrimize gelmiş İstanbul emniyet müdürü tarafından karşılanmıştır.

Defterdarlıktaki imtihan

Dün Defterdarlıkta tebliğ memuru alınmak üzere imtihan yapılmış ve bu imtihana 50 kadar talib girmiştir.

Sürpagob'daki define hâlâ bulunamadı!

Sürpagop mezarlığındaki defineyi meydana çıkarmak için dört gündür yapılan hafriyat hiç bir netice vermemiştir.

Bunun da Şehremini ve Sirkecideki defineler gibi bir hayal mahsulü olduğu zannedilmektedir.

Maamafih define varisleri, hafriyatlarında kendilerine yardım etmek için bir Rus mütehassıs ile temas halinde olduklarını söylemişlerdir.

35 kaptan ve makinist imtihan oldu

Terfi müddetleri gelmiş olan kaptan ve makinistlerin imtihanı dün Yüksek Deniz Ticaret mektebinde başlamıştır. Bu imtihana 35 kaptan ve makinist girmiştir. İmtihan üç gün devam edecektir. Bundan sonra imtihanı kazananlar modern vasıtalar üzerinden Denizyol - larının yeni vapurlarında, Marmarada bir kurs göreceklerdir.

Yeni tip ekmek

Ticaret Vekilinin beğendiği çeşni yakında tatbik edilecek

Ankaraya gitmiş olan Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen ve iaşe umum müdürü Said Rauf Sarperin şehrimizdeki tetkikleri bilhassa ekmek meselesi üzerinde olmuştur.

Bu arada şehrimizde bir yeni tip ekmek tecrübesi yapılmış, Vekil bu tecrübenin neticesinde elde edilen ekmeği tetkik ederek çok beğenmiştir.

Halen toprak mahsulleri ofisi elinde çalışmakta olan İstanbul değirmenlerinden şehrin ekmeklik ununun buğday ve arpası bir arada öğütülmektedir. Buğday öğütüldüğü zaman 84 - 86 randıman vermektedir. Buna mukabil arpanın randıman derecesi 65 ten fazla değildir. Bilhassa şimdi kullanılan cenub arpaları daha az randımanlıdır. Bu suretle aradaki buğday ve arpa randıman farkında buğdayın içine fazla arpa kepek ve saman girmektedir. Bu yüzden ekmek tıkız ve esmer olmaktadır. Yeni tecrübede arpa ve buğday ayrı ayrı öğütülmüş, fazla kepek ve saman atılmıştır. Bu suretle temiz, iyi pişmiş ve beyaz bir ekmek elde edilmiştir. Yalnız aradaki bu fark kilo başında 20 para kadar bir fazlalık tevlid etmektedir.

Ticaret Vekili, Ankarada eldeki stok vaziyetlerini son bir defa tetkikten sonra bu şeklin tatbikı için emir verilecektir.

ŞEHİR İŞLERİ

Belediye reis muavini fırınları teftiş ediyor

Belediye reis muavini Lûtfi Aksoy ile iktısad müdürü Saffet Sezer, dün Kızıltoprak - Üsküdar - Kısıklı - Çengelköy semtlerindeki fırınları teftiş etmişlerdir. Kızıltoprak ile Kısıklıdaki fırınlar matlûba uygun görülmiyerek haklarında zabıt tutulmuştur.

Dünden itibaren ekmek yeni çeşni ile yani yüzde altmış buğday, yüzde kırk arpa olmak üzere imal edilmeğe başlanmıştır. Yeni ekmek çeşnisi fırınlarda iyi tutturulabilirse biraz daha beyaz olabilecektir.

Halic idaresinin hesabları

Halic idaresinin hesabat ve muamelâtını tasfiye etmekle meşgul olan Belediye reis muavini Lûtfi Aksoyun başkanlığındaki heyet faaliyete devam etmektedir. Bir ay sonra netice alâkadarlara tebliğ edilecektir. Devlet Denizyolları idaresi idarenin elindeki vesait ve malzemeyi bir heyet vasıtasile kıymetlendirecektir.

İstanbulda ağustos ve eylûlde 1500 çuval kahve dağıtılacak

Memlekete yeniden gelmiş olan 43,000 çuval kahveden 1500 çuvalı ağustos, eylûl aylarında İstanbul ihtiyacına tahsis edilmiştir. Hükûmet bu defa daha ziyade bu kahveleri serbest satışa tahsis edecektir.

Halen bir buçuk senelik memleket ihtiyacını karşılayacak kadar kahve mevcudu vardır.

Tünelin cer kablosu tetkik ediliyor

Tünelin cer kablosu iki günde bir mütehassıs bir heyet tarafından tetkik edilmektedir. Bu kablolar 240 çelik telden mürekkeb olup her tetkikte bunlardan ne kadar kırıldıysa o miktarı kaydedilmekte ve kırıklar azami bir miktara çıktığı takdirde kayış değiştirilmektedir.

Elektrik idaresinin 2 milyon lirası imar işlerine harcanacak

Elektrik idaresinin halen 1,200,000 lirası teavün, 800,000 lirası ihtiyat akçesi, 2,000,000 lirası da şebekenin ıslah ve ikmaline sarfedilmek üzere 4,000,000 lirası vardı.

Bu paranın 2,000,000 lirası şebeke civarında yeni açılan meydanlarda şehrin imar işlerine uydurulması hususuna sarfedilecektir.

ADLİYEDE

Beşiktaşta otomobil değnekçisi nasıl öldürülmüş?

Beşiktaşta oturduğu evin bir odasında, eğlenti sırasında otomobil değnekçisi Tevfiği ayni bıçakla öldürmekten maznun İlhami ile arkadaşı Cevdetin muhakemelerine dün İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde devam olunmuştur.

Dünkü celsede evin sahibi Adalet, şahid olarak dinlenilmiştir. Adalet, cinayet gecesi kendisinin aşağı katta gıcırtılar, kapı zorlanmasına benzer sesler işittiğini, pencereden bakınca karanlıkta kısa boylu bir adamı sokağa çıkarken gördüğünü, fakat cinayeti işleyenlerin muhakeme edilen iki genc olup olmadığı hususunda hiç bir şey diyemiyeceğini söylemiştir. Tahkikatı yapanlardan başkomiser Alişanla memur Zeki ve Celâlin şahid olarak dinlenilmeleri için, muhakemenin devamı kalmıştır.

Adliye Vekilinin tetkikleri

Adliye Vekili Hasan Safiyüddin Memencioğlu; dün akşamüstü İstanbul adliyesine gelerek, dairede bir müddet meşgul olmuştur. Bu sırada Vali Lûtfi Kırdar, Vekili ziyaret etmiştir.

Vekilin bugünü İstanbulda istirahatle geçirmesi ve yarın akşam Ankaraya gitmesi muhtemeldir.

Belediye tahsildarı niçin ihtilâs yapmış?

Belediye tahsildarlarından Cemilin, zimmetine 438 lira geçirmekten muhakemesine, dün İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde başlanmıştır.

Cemil, karısile çocuğunun ayni zamanda hastalandığını, hekime, ilâca para yetiştiremediğini, bunun üzerine eli altındaki parayı mecburen harcadığını söylemiştir. Mahkeme, Cemilin serbest bırakma isteğini reddetmiştir. Şahidler dinlenilmek üzere, muhakeme bırakılmıştır.

Bir cinayetin muhakemesi

Eyübsultanda komşusu Kudsiyi bıçakla öldürmekten suçlu Veli ile kanlı bıçağı saklamaktan suçlu Mehmedin muhakemlerine, meşhud suç kanununa göre dün de bakılmıştır. İstanbul birinci ağır ceza mahkemesi, suçlu avukatının müdafaa bakımından tahkikatın tevsii isteğini muvafık görmüştür. Bir istilâm yapılacak, bıçağın üzerindeki kanın insan kanı olup olmadığı usulen tahlille tayin ettirilecek ve bazı müdafaa şahidleri çağırılacaktır. Muhakemeye 24 temmuz 14 te devam olunacaktır.

HEM NALINA MIHINA

Yıldırım harbi - Yıpratma harbi

Bu harb, 1939 eylûlünde patladığı gündenberi, hep iki ayrı harb doktrini birbirile çarpışmaktadır. Almanyanın şiarı «yıldırım harbi» dir; İngiltereninki yıpratma harbi. Almanya ile müttefikleri, harb, mümkün olduğu kadar, kısa kesmek istiyorlar; İngiltere ile müttefikleri ise kabil olduğu kadar uzatmağa çalışıyorlar.

Bu kanlı boks maçında, gamalı haç markalı boksör, şimşek gibi yumruklar indirerek hasmına göz açtırmadan galib gelmek tabiyesile ringe çıkmıştır; aslan markalı boksör ise, yediği bütün sert yumruklara mukavemet ederek rakibini yorduktan sonra muzaffer olabileceği ümidile dövüşe başlamıştır.

1939 eylûlünde başlıyan harb, 23 aydanberi böyle devam ettiği gibi bugün birinci ayını bitirecek olan Alman - Sovyet harbi de ayni ruhla başlamıştır ve ayni şekilde devam etmektedir.

Bu yeni boks maçının ilk ravundlarını da Almanyanın kazandığına şüphe yoktur; Alman ordusu, Kızılordunun iki müdafaa hattını yarmış ve bir ayda, bazı yerlerde 600 kilometreyi geçen, muvaffak bir ileri hareketi yapmıştır. Bazı iddialara göre, Almanlar, Sovyetlere karşı yıldırım harbini tatbik edememişlerdir. Yıldırım yahud şimşek harbini, hakikaten yıldırım ve şimşek sür'atile yapılır bir harb telâkki ederseniz, bu iddia doğrudur; fakat, hasım ordusunu kısa bir zamanda mağ'ûbiyetlere uğratarak bundan evvelki harblerde görülmemiş bir hızla ilerilemek manasına alırsanız, bu iddia, propagandadan başka birşey değildir.

Alman ordusu şarkta da pekâlâ bir yıldırım harbi yapmıştır. Bir refikimiz geçenlerde bir harita neşretmişti. Bu haritada Alman ordusunun bu sene şark cephesindeki harekâtile geçen sene garb cephesinde yaptığı harekât mukayese edilmekte ve ayni müddet zarfında Almanların Fransız cephesinde katettikleri mesafe ile Rus cephesinde katettikleri mesafe gösterilmekte idi. Bu rakamlara göre, garbda 260-320 kilometrelik bir sür'at gösteren ileri hareket, ayni günler zarfında, şarkta 500-540 kilometre katetmiştir. Kilometrelere ve rakamlara nazaran yıldırım harbi, şarkta garbdakinden daha hızlı gitmiştir. Fakat buna rağmen bugüne kadar, kat'î netice alınamamıştır. Bunun sebebleri ayrı bir yazıya mevzu teşkil edecek kadar, çoktur.

Şimdi bütün mesele şarkta Almanların bugüne kadar yaptıkları yıldırım harbini devam ettirip ettiremiyeceklerindedir. Kızılordu, bütün gayretile Cermen savletini kırmak, Alman taarruzunu durdurmak için uğraşıyor. Almanya ise görülmemiş bir şiddetle Rus mukavemetini kırmak, Sovyetlerin mağlûbiyetini kat'ileştirmek istiyor. Kızılordu için kurtuluş, kışa kadar dayanmaktadır; Alman ordusu için zafer, kıştan evvel kat'î neticeyi almaktadır.

Şimdi Finlandiya körfezinden Karadenize kadar uzanan cephede cereyan eden meydan muharebeleri, bu harbin dönüm noktasını teşkil etmektedir. Sovyetler biliyorlar ki şimdi çözülürlerse bir daha toparlanamazlar; Almanlar da biliyorlar ki Sovyetleri, şimdi mağlûb edemezlerse bir daha yenemezler. Onun içindir ki iki taraf da canını dişine takmış öyle harbediyor.

Şarkta yalnız Alman ve Sovyet orduları değil, «yıldırım harbi» ile «yıpratma harbi» de karşı karşıya mücadele ediyorlar. Almanlar, Sovyetlerin iaşe, ham madde ve bilhassa petrol kaynaklarını ele geçirmeden dururlar da şarkta, geçen Büyük Harbdeki gibi, iki yıldan fazla dayanan bir cephe teşkil ederse, iki cepheli uzun bir harbe katlanmak mecburiyetinde kalacaklardır. Bu, Almanların zararına vakitsiz yıpratma harbidir; çünkü onların böyle bir yıpratma harbine uzun müddet dayanabilecek kaynakları pek mahduddur. Fakat aksi vaki olursa, yani Kızılordu kat'î bir mağlûbiyete uğrar da, Sovyet kuvvet membaları Almanların eline geçerse hem şarktaki yıldırım harbi muzaffer olur, hem de garbdaki yıpratma harbi artık Almanların zararına olmaktan çıkar. Tahrib edilmiş olsa dahi Sovyet kaynaklarını tedricen ihya ederek onlardan istifade edecek olan Almanya, artık bir yıpratma harbine de mukavemet edebilir. İşte bunun içindir ki şark cephesindeki meydan muharebeleri, ikinci dünya harbinin en mühim dönüm noktalarından biridir. Bu cehennemî temmuz günlerinde garbî Rusyanın dümdüz ovalarındaki mümbit kara topraklarını su'ayan kanlarla harbin talihi, Avrupanın sernüvişti, milletlerin alın yazısı yazılıyor.

Lüleburğazlı bir genc denizde boğuldu

Kumkapı sahillerinde, dalgakıran önünde dün bir cesed bulunmuştur. Bir sandalcı tarafından görülen cesed karaya çıkarılmış, bunun Lüleburğazın Gündoğdu mahallesinden Ömer oğlu 16 yaşında Hasanın cesedi olduğu anlaşılmıştır.

Muayene eden adliye hekimi Hikmet Tümer, cesedin gömülmesine ruhsat vermiştir.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Çorba kâsesi

Hadiye İclâl

Bir kısmı rica ve istirham, bir kısmı da ısrarla ve tehdidle dolu altı aylık bir münakaşa devresinden sonra Memduh Şakir, ailesini bu izdivaca razı etmişti. Nihayet, Musevî kızı Elza ile evleniyordu.

Memduh Şakirin ailesi, Şişlinin nihayetinde Hürriyettepesine giden cadde üzerinde bahçeli, ahşab, konak yavrusu bir evde oturuyorlardı.

Halleri, vakitleri oldukça yerinde idi. Küçük evlâdlık kız, orta hizmetçisi, erkek ahçı, bir de yarı bahçıvan yarı uşak Arnavud Şaban, kalabalık ev erkânının işlerine ancak yetişebiliyorlardı.

Elza, mensub olduğu ırktaki uysallık, tabiatindeki yumuşaklık yüzünden, yeni yaşamıya başladığı hayat kendisine çok yabancı geldiği halde, hiç yadırgamadan ona alışıverdi.

Güler yüzlülüğü, tatlı sözlülüğü ile sade kayınbabasının, Memduh Şakirin ihtiyar amcasının değil, kaynanasının, görümcesinin, eltisinin, evde kadın, erkek ne kadar hısım akraba varsa hepsinin sevgisini kazandı.

Hattâ tuhaftır, Elza o eve gelin geldikten sonra aileyi teşkil eden her ferdin ayrı ayrı bahtları açılmış, talih yıldızları parlamıştı. Kayınpederin, üç senedir süren tekaüdlük muamelesi bitmiş, Memduh Şakir müdür muavinliğine terfi, kaynana, görümce ve eltinin müşterek biletlerine tayyare piyangosunun birinci ikramiyesi isabet etmişti.

Hulâsa, altı aydır, onun bu eve girmesini arzu etmiyenler gösterdikleri eski inada pişman, ısrardan mahcub, şefkat ve muhabbet kucaklarını Elzaya açmışlardı.

***

Aradan iki buçuk üç ay kadar geçmişti. Bir gün Elza, annesini babasını ziyaret etmek için müsaade istedi. İşte o zaman hısım akrabanın kalbinde ilk kinler ve nefretler tekrar uyanır gibi oldu. Çünkü genc kadının sevimliliği herkese kendisinin yahudiliğini bile unutturmuştu. Şimdi, kim olduklarını bile öğrenmek istemedikleri anne ve babasının lâkırdısının geçmeğe başlaması epeyce canlarını sıkmıştı. Fakat terbiye ve nezaket, bunu sadece belli etmemeği değil, büsbütün saklamayı icab ettiriyordu. Onun için kocası, kaynanası, kaynatası da annesine babasına selâmla birlikte bazı hediyeler de yolladılar: Bir kilo çekirdek kahve, yarım düzine limon, bir teneke zeytinyağı, bir teneke gazyağı.

Elza da akşam döndüğü vakit, bunlara mukabil bir çok şeyler getirdi. İçlerinde en fazla göze çarpan dibi kocaman ve yuvarlak bir paketti. Bütün etrafına toplananlar:

— Elza bu ne?

Demekten kendilerini alamıyorlardı. O da sevincinden ağzındaki bütün dişlerini saklamadan gülüyor:

— Şimdi görürsünüz!

Diyordu. Bir aralık gelin, ortadan paketle beraber kayboldu. Sonra havaya kalkmış sağ elinin üstünde çiy bir beyazlıkta en adi cinsten bir çorba kâsesi tutarak içeriye girdi. Herkesin yüzüne ayrı ayrı bakarak sırıttı:

— Nasil yuzel mi?

Kaynana, kaynata, görümce, elti, amca yarı mütebessim yarı şaşkın donakaldılar. Fakat kız özene bezene getirmişti. Kalbini kırmak doğru olmazdı. Hiç kimsenin çirkinliğinden bahsetmeğe dili varmadı. Riyakâr bir takım sesler havayı dolaştı, duvarlarda akisler yaptı:

— Şık!.

— Mükemmel!.

— Nefis!.

— Fevkalâde!..

Elza yemekten evvel mutfağa girdi. Bir san'at şaheseri sandığı kâseyi kendi elile sabunlayıp yıkadı.

Sofraya bakan Rum hizmetçi yeni kâseyi masanın ortasına yerleştirdikten sonra etrafına bir göz gezdirdi:

— Her akşam bu maskara kâse ile mi çorba içeceksiniz?

Der gibi manalı manalı gülümsedi. Ev halkı Despinanın müstehzi nazarlarının farkına varmamış gibi davrandılar. Lâkin içlerinden de kendi kendilerine şöyle birer mütalea yürüttüler:

— Haydi bizbize zarar yok ama, misafirlere kepaze olacağız!. Her gelen:

— Bunlar çıldırdılar mı kuzum, hiç böyle adi ,bayağı bir kâse Çin vazosu, Saksonya tabağı, Beykoz çeşmibülbülü gibi teşhir olunur mu?

Diye düşünecek
lerdi.

Herkes ayrı ayrı kafa yoruyordu:

— Yarabbi, buna bir çare!..

Evvelâ, yemeklerden çorba faslını kaldırmak istediler. Fakat ihtiyarlar, bu zevkten kendilerini mahrum etmeğe razı olmadıkları için plân muvaffakiyetle tatbik edilemedi.

O zaman elti hanım, kurnazca bir hile tertib etti. Yemek odasının muşambası üstüne bir iki hıyar kabuğu parçası attı. Despina çorbayı getirirken onlardan birine basıp kayacak, kâse de düşüp kırılacaktı.

Hakikaten hizmetçi kaydı ve düştü. Ne yazık ki kâseye bir şey olmadı. Rum kızı, korku ve heyecanla şefkatli bir ana yavrusunu göğsüne bastırır gibi o adi çanak parçasını kucaklamış, teni sıcak çorba ile haşlandığı halde kâse bu büyük kazadan sağ ve salim kurtulmuştu.

Bir sabah kaynana, erkenden, daha aşçı aşağıya inmeden elinde kocaman bir çekiçle mutfağa girdi. Mahud kâseyi kuvvetli bir darbe ile parçalamak için kolunu bir zemberek gibi gerdi. Nihayet o kamelot maldan kurtulmanın yolnu kolayca bulmuştu. Lâkn, hay aksi şeytan. Asabiyetten eli mi titredi, nedir, çekiç kâseyi tutan sol elinin baş parmağına bütün hızile indi. İhtiyar kadın can acısile mutfaktan fırladı. Artık gözüne kâse filân görünmüyordu. Odasına kapanıp saatlerce ağladı.

Ev halkı, artık bu uğursuz kâseden kurtulmaktan ümidlerini kesmişlerdi. Kadere boyun eğmekten başka çareleri kalmamıştı.

Ne güzel bir tesadüf!. Günlerdenberi üzerine düşüp bir türlü kavuşamadıkları emelleri bir akşam kendiliğinden hasıl oluverdi. Aşçı, çorba sıcak dursun diye galiba onu ateşe oturtmuştu. Sofraya konur konmaz «çat!» diye ikiye ayrıldı. Koyuca bir mayi beyaz örtünün üzerinde suda açılan halkalar gibi yayılmıya başladı. O zaman, aile erkânı bakışları müteesir ve düşünceli, kalbleri neşe ve sevinc içinde birer birer kalkıp Elzanın boynuna sarıldılar:

— Sen sağ ol kızım!

O, bu taziyetlere teşekkür etmeğe bile hacet görmeden hemen ortadan kayboldu. İki üç dakika sonra elinde ayni çiy beyazlıkta, ayni bayağılık ve adilikte başka bir kâse ile dönüp geldi. Gurur ve iftiharla göğsünü şişirerek:

— Bunlar iki tane idi, dedi, birini size göstermeden çamaşır dolabına saklamıştım. İnsanın babası çanak çömlek tüccarı olduktan sonra kâse, tabak kırılmış kasavet çeker mi hiç!

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Suriyenin işgalinden sonra Arab âlemi

İngiliz kaynaklarının verdiği malûmata göre Suriyenin İngilizler tarafından işgaline artık tamamlanmış nazarile bakılabilir. Bu yüzden İngilizler bütün Suriyede örfî idare ilân etmiş ve Suriye yolile herhangi bir taarruza uğramamak için müdafaa tedbirleri almaya başlamışlardır. Londra gazeteleri, Suriye harekâtı esnasında Türkiyenin son derece dürüst bir siyaset takib etmesinden ve hududlarına bitişik bir muharebeye seyirci kalarak hiç bir müdahalede bulunmamasından, iki sabık müttefik arasında kopan muharebede tam bitaraflığı tebarüz ettiren bir siyaset tutmasından son derece memnuniyet göstermekte ve Türk siyasetini takdirlerle karşılamaktadır.

Filhakika İngiltere ile Fransa gibi iki eski müttefiğin Suriye gibi bize bitişik olan bir yerde harbettiklerini görmeyi değil, harbe tutuşacak derecede arayı bozmalarını kat'iyyen istemezdik. Fakat arayı bozup harbe tutuşmaları karşısında da bize ancak bitaraf kalmak yakışırdı. Biz de bu şekilde hareket ettik. Neticede Suriyenin mukadderatı Fransızların elinden çıkıp İngilizlerin eline geçti ve bu yüzden İngilizler şarkî Akdenizdeki vaziyetlerini sağlamladılar, Suriyenin Almanya veya İtalyaya geçerek İngiltere için bir tehlike teşkil etmesine mâni oldular. Fakat bu istifade daha fazla istikbale aiddir. Günün birinde Almanlar Sovyetlerle yaptıkları harbi neticelendirir ve Ortaşarktaki harbi yeniden hızlandırmak imkânını bulurlarsa o zaman İngilizler Suriyeyi işgal etmiş olmaktan istifade ederler ve iki cephe üzerinde harbetmek tehlikesinden kurtulurlar. Bu yüzden İngilizler Suriyeyi tahkim ediyor ve Vişi hükûmetinin ordusuna mensub olup kendilerine iltihak eden elemanlardan istifade ederek Suriyenin bir tehdidle karşılaşmaması için uğraşıyorlar.

Suriyenin işgalile İngiltere, eskiden Osmanlı İmparatorluğuna aid olan Arab memleketlerinin hemen hepsinde nüfuzunu sağlamlamış bulunuyor.

Bu memleketlerden Suriye İngiliz işgali altında, Filistin İngiliz mandasına tâbi, Irak İngilterenin müttefiki, Suudi Arabistan İngilterenin dostu, Mısır İngilterenin müttefikidir. Bütün bu memleketler içinde İngiliz askerlerinin bulunmadığı bir tek memleket Suudi Arabistandır. Diğer memleketlerde harb hali ve ittifak muahedelerinin icabı olarak İngiliz askerleri serbest serbest vaziyet almış bir haldedirler.

Bütün bu memleketler şöyle böyle otuz milyonluk bir Arab kütlesile meskûn olduğu halde içlerinde kendini müdafaaya muktedir bir tek memleket yoktur. Bunun sebebi, bu memleketlerin müdafaa işlerile meşgul olmak istememeleri değildir. Belki kendi müdafaalarını ellerine almak için fırsat bulamamalarıdır.

Suriye istiklâlini kurtaramadığı için millî müdafaasını ele alamadı. Filistinin müdafaası doğrudan doğruya İngilizler tarafından deruhde edilmiş ve burada Siyonistlere aid bir yurd vücude getirildi, Arablarla Siyonistler arasındaki münaferetin dahilî harblere sebebiyet vermesinden korkulduğu için Arabların memleket müdafaasile meşgul olmalarına imkân verilmemiştir.

Mısır 1882 senesindenberi İngilterenin işgali altında olduğu halde İngiltere - Mısır ihtilâfı 1936 senesine kadar devam ettiği için Mısırın müdafaa işlerile meşgul olmasına fırsat elvermemiş, 1936 dan sonra da bu yolda pek ağır aksak adımlar atılmış ve Mısırın yeni bir hızla müdafaasını hazırlaması için şimdiki harbin bitmesini beklemesi icab etmiştir. Gerçi Irakta bir müdafaa kuvveti vücude getirmek için birkaç adım atılmıştı. Fakat geçenlerde vukua bulan ihtilâl, bu birkaç adımın mahsulünü imhaya kâfi geldi.

Suudî Arabistanın eski tertib askerî kuvvetleri bulunduğu muhakkaktır. Ve bu memleketin askerleri sür'atlerile ve kahramanlıklarile temayüz etmişler, kendi seviyelerindeki askerlerle yaptıkları muharebeleri kazanmışlardır. Fakat bu kuvvetleri, modern bir ordu saymağa imkân yoktur, bunlar modern bir ordu ile karşılaşamaz.

İşte Arab âleminin en mühim kısımlarının vaziyeti bu merkezdedir. Fakat bu âlem İngiltere ile dosttur ve İngilterenin hayatî menfaatleri onun Arab âlemile dostluğu inkişaf ettirmesini âmirdir.

O halde, İngilterenin kendisile dost olan bu Arab âlemini silâhlandırması ve bu Arab âlemini modern bir ordu sahibi kılması beklenir mi? Yoksa iki taraf arasındaki dostluk tam manasile mütekabil emniyet ve itimad safhasına varamaz mı? İşte asıl mesele, henüz hallolunamıyan ve kolay kolay halledilemiyecek olan mesele budur. Ve bu mesele hallolunmadığı veya olunamadığı için iki taraf arasındaki dostluk sathî bir mahiyet arzetmekte ve bir takım vesileler iki tarafı birbirine düşürmekte, hatta iki tarafı birbirile tutuşturmaktadır. Bunlardan birinin misali, Filistin hâdiseleri ise, diğerinin misali de Irak hâdiseleridir.

Fakat yeni tecrübelerin her halde iki tarafın münasebetleri üzerinde yeni tesirler yapması bekleneceği için vaziyetin yeni inkişaflar göstermesi beklenir. Fakat bu inkişafları harb sonundan evvel beklemenin pek de caiz olmıyacağı göze çarpıyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

Moskovadan dönen

Rumen, Macar, Slovak sefirleri Edirneden geçerek memleketlerine hareket ettiler

Edirne 21 (a.a.) — Bu sabah saat 10 da memleketlerine dönmekte olan Rumanya, Macaristan ve Slovakyanın Moskovadaki elçileri ile refikaları Edirneye gelmişlerdir. Misafirler şehir methalinde vilâyet namına karşılanmış ve izaz olunmuş ve gösterdikleri arzu üzerine Sultanselim camiini gezmişlerdir. Bunlarla birlikte 322 kişilik bir Alman kafilesi buraya gelmiştir. Gerek elçiler ve gerek diğer misafirlerl kısa bir tevakkuftan sonra otobüsler ve hususî otomobillerle Kapıkale hududumuza doğru yollarına devam etmişlerdir. Elçiler, kendilerine karşı gösterilen hüsnü muameleden dolayı bilhassa beyanı memnuniyet eylemişlerdir.

Giresunda bir yol faciası

Bir polis komiseri öldü, beş yolcu da yaralandı

Giresun 21 (a.a.) — Evvelki gün burada bir komiser muavininin ölümü ve biri ağır, diğerleri hafif olmak üzere beş yolcunun yaralanmasile neticelenen bir otomobil kazası olmuştur.

Terfian Trabzona gitmekte olan Talat Selçuk adında bir komiser muavini bindiği vapurun limanımızdaki tevakkufundan bilistifade burada bulunmakta olan akrabasını görmek için şehre çıkmıştır.

Talat Selçuk, gecikme neticesi olarak içinde ailesinin de bulunduğu vapuru kaçırdığını görünce vapura Tireboluda yetişmek için diğer beş yolcu ile bir otomobile binerek yola çıkmıştır.

Otomobil Giresundan hareketinden sonra buraya 21 kilometre mesafedeki köprüden uçmuş ve bu kaza neticesinde Talat Selçuk boğulmuş ve diğer yolculardan biri ağır olmak üzere yaralanmışlardır. Talat Selçukun cenazesi dün valinin ve daireler erkânı ile polis memurları tarafından kaldırılmıştır.

Yunan Kralı Jorj İngiltereye gidiyor

Hukümdarla M. Çörçil arasında mesajlar teati edildi

Londra 21 (a.a.) — Çörçil tarafından Yunan Kralı Jorj'a gönderilen bir mesajdan anlaşıldığına göre Kralın Cenubî Afrikadan İngiltereye gelmesi muhtemeldir.

Çörçil, Elenler Kralının manevî kuvveti hakkında duyduğu hayranlığı izhar ettikten sonra mesajında diyor ki:

«— Muzaffer olmak veya ölmek kararını vermiş olan İngilterede size en hararetli hüsnü kabul gösterilecektir.»

Yunan Kralı da Çörçil'e şu mesajı göndermiştir:

«— Sizi ve İngilteredeki diğer bir çok dostlarımı göreceğimi zannediyorum.»

İngiliz Hariciye Nazırı Eden de Yunan Başvekili Çuderos'a gönderdiği bir mesajda kendisile yakında Londrada görüşmek arzusunu izhar etmiş ve bu görüşmede müşterek harb gayretlerinin idamesi için alınacak mütemmim tedbirlerin müzakere edileceğine telmih etmiştir.

Çuderos verdiği cevabda bu teklifi memnuniyetle karşıladığını bildirmiştir.

Bolivyada fevkalâde tedbirler alındı

Lapez 21 (a.a.) — Ofi: Fesadcuyane tahrikâttan dolayı Lacalle gazetesile haftalık Trabajo Buch mecmuası kapatılmıştır.

Örfî idareyi ilân eden kararname, intizam ve asayişi ihlâle ve ecnebilerin menafiine hizmet etmek suretile meşru kuvvetleri yıkmağa matuf bir takım harekât mevcud olduğunun meydana çıkarılmış bulunduğundan bahsetmektedir.

Millî Müdafaa Nazırı General Miguel Candia, fesad harekâtının sahasını tayin etmek üzere dün Cochomba'ya gitmiştir. Bundan başka polis dün bir çok kişileri tevkif etmiştir. Bunlardan dördü Bolivya ricalinden olan bir ihtilâl teşkilâtına mensubdurlar. Birisi de Lloyd Acroboliviano tayyare kumpanyasının müdürüdür.

İnhisarlar Vekili Karsta

Kars 21 (a.a.) — Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz beraberinde Gümrük Muhafaza Kumandanı General Lûtfi Karapınar ve maiyetleri olduğu halde dün Kağızmandan buraya gelmiş Vali ve belediye erkânı tarafından karşılanmıştır.

Bulgar Nazırları Romaya vardılar

Roma 21 (a.a.) — Bulgar Başvekili ile Hariciye Nazırı buraya muvasalatlarını müteakıb Kont Ciano ile görüşmüşlerdir. Bulgar Nazırları, müteakıben Quirinal sarayına gitmişler ve orada Kral - İmparator tarafından kabul edilerek müşarünileyh ile dostane bir mülâkat yapmışlardır.

Bundan sonra Bulgar Nazırları, Duçe ile görüşmek üzere Venedik sarayına gitmişlerdir. Buradaki görüşme saat 11 de başlamıştır.

M. Dekanozof Moskovada

Moskova 21 (a.a.) — Sovyetlerin sabık Berlin büyük elçisi ve Hariciye Komiser muavini Dekanozof dün gece Moskovaya vasıl olmuştur.

Çinin yeni Fransa sefiri

Hongkong 21 (a.a.) — Ofi: Çinin Fransa hükûmeti nezdinde tayin edilmiş olan yeni büyük elçisi Oufitao, beraberinde karısı olduğu halde Amerika tarikile Fransaya gitmek üzere Hong - kong'da vapura binmiştir.

Fransız Afrikası İmparatorluğa sadık

Vişi 21 (a.a.) — Dakar umumî valisi Boisson ransa müstemleke haftası münasebetile radyoda bir nutuk söyleyerek garbî Afrikanın hiç bir zaman Fransız ana vatanından ayrılmamak husundaki kararını teyid etmiş ve demiştir ki:

«— Fransanın mukadderatile Afrikanın mukadderatı birbirine bağlıdır. Lüzumu halinde Fransaya yardım etmek için bütün Fransız garbî Afrikası iş başındadır.»

Mareşal Petain esaretten dönenleri karşılıyor

Vişi 21 (a.a.) — Mareşal Petain, beraberinde Bahriye Nazırı General Huntziger olduğu halde bu sabah Roanne'e giderek Almanyadan memleketlerine iade edilmiş olan eski ve yeni muharebenin esir sabık muhariblerinin yeni kafilesini karşılayacaktır. Mareşal, müteakıben esirlere tahsis edilmiş olan merkezi ziyaret edecektir. Mareşal yarın akşam Aix-en-Provence'e hareket edecek ve oraya 23 temmuz sabahı vasıl olacaktır. Mareşal Petain orada üniversiteyi ve Saint Cyr mektebini ziyaret edecektir.

SOHBET

Konuşmak

Yazan: **Nurullah Ataç**

— II — [*]

Dedikodudan kim hazzetmez ki!... (Bu «hazzetmek» sözünü «hâzetmek» şeklinde yazmak isterdim, çünkü konuşurken çoğu öyle deriz; ama sonra insanın adını bilmiyora çıkarırlar, neden nahak yere kendime söz getireyim? Hem ben öyle yazsam bile bakalım mürettib öyle dizer mi? Neyse...) Dedikodudan kim hazzetmez ki!... Ben sadece onu sevdiğimi söylemekle kalmıyacağım: dedikodu etmiyenlerden hoşlanmam. Anlatayım. (Ama daha önce söyliyeceğim bir şey var, sırası geldi: dikkat ettinizse «dedikodu etmiyenlerden» dedim, «yapmıyanlardan» demedim, demiyeceğim de. O «yapmak» fiili yok mu? artık fenama gidiyor. Gazetelere, kitablara bir bakın, her yere burnunu sokuyor. Etmek eylemek kılmak yok hep yapmak. Hele Anadolu Ajansı, elinden gelse, hani gelmiyor da değil! türkçeden bütün fiilleri atacak, bir o yapmağı saklıyacak: beyanat yapmak, hücum yapmak, hâdise yapmak bilmem kimin bilmem kime yaptığı beyanatta... Hele buna pek tutuluyorum: orada fiile lüzum yok: «Falanın filâna beyanatında» dersiniz, olur biter. Ama araya bir de fiil sıkıştırınca daha edebiyatça yazdıklarını sanıyorlar. Kulun elinden bir şey gelmez Allah ıslah ets'n! Süleyman Nazif merhum: «Bu yapmak fiili sonunda türkçeyi yıkacak» dermiş yalan da değil.)

Ne diyordum Ha! dedikodu etmiyenlerden niçin hoşlanmadığımı anlatacaktım. Sorarım size: dedikodu etmiyenler ne konuşurlar? Ya kendilerinden bahsederler ya önünüze bilgilerini döküp ders vermeğe kalkarlar. Öylesi de çekilir mi? Bir kere insanın konuşurken kendinden çok bahsetmesi ayıptır, karşısındakilerin beğenmedikleri bir noktaya ses çıkarmalarını müşkülleştirir. Hatta, kendilerini bilen insanlar mecliste hazır bulunan herhangi bir kimsenin sözünü pek etmezler. Hal hatır sorarsanız, öğrenmek istediğiniz bir şey varsa onu sorarsınız, sonra başka şeye geçersiniz. Ama öyle konuşmağı bilen adam mı kaldı? Dört beş kişi bir yere geldi mi bakıyorsunuz, hemen birbirini övmeğe kalkıyorlar. Bittabi övülmek istedikleri için, övülmeği diliendikleri için. Ben, gerçek söylüyorum, beni yüzüme karşı öven kim olursa olsun, bir rahatsızlık duyarım; samimî olup olmadığını düşünmem bile, ne diyeceğimi bilemem, sözü değiştirmeğe çalışırım. André Gide de söylemiş, Journal'inde okudum da pek hoşuma gitti.

Öğrenmek için konuşanları dinlemek arasıra iyi olur: size bilmediğiniz yerlerin âdetlerini anlatırlar, okumadığınız kitablar hakkında fikir verirler, hele ukalâlık etmeden söylüyorlarsa onları tatlı tatlı dinlemek kabildir. Ama onlar da her zaman çekilmez. İnsan nihayet kendinin bildiği şeylerin, kendinin bildiği kimselerin sözü açılmasını ister. Ders, konferans dinliyecek değil, konuşacağız.

Ama diyeceksiniz ki hepimizin bildiğimiz kimseleri çekiştirmeden, iyi taraflarını söyliyerek konuşmak kabil değil mi? Değildir ya! Hele bir deneyin, iyi bir adam için iyidir dersiniz, olsun olsun üç beş söz daha bulursunuz, sonra susarsınız. Halbuki bir kimsenin münasebetsizliklerini, budalalıklarını, densizliklerini söylemeğe kalkınız mı, söz sözü açar, karşınızdakiler de anlatacak şey bulurlar. Dostlarınızın, kendilerini görmediğiniz zamanlar da sizi anmalarını, sözünüzü etmelerini istiyor musunuz? onlara bazı kusurlarınızı belli edin, yanlarında ufak tefek birkaç münasebetsizlikten, budalalıktan çekinmeyin, yoksa sizi hatırlasalar bile sözünüzü etmeğe vesile bulamazlar.

Dedikodu nefis san'atardan biridir, yani birinci şartı hasbî olmaktır. Bir gaye uğrunda, yani birine kötülük için dedikoduya kalkan adam dedikodu etmeğe lâyık değildir. Öylelerini çok gördüm. Hele biri vardır, adı lâzım değil, o adamı severdim de; pek öyle akıllı olmadığını bilirdim, abuk sabuk nazariyelere girişip derin fikirler yürüttüğünü sanır. Ama iyi bir insandır derdim. Bir akşam, sa'âhiyet sahibi bir adamın da bulunduğu bir mecliste kimseye ağız açtırmadı, iki saat mi desem, üç saat mi desem, meslekdaşlarını o salâhiyet sahibi adama çekiştirdi. Onlara bir kötülük edilmesine çalışıyordu. Hep bunaldık. Çok şükür sözlerine itibar edilmedi. Ben o zamana kadar kendisini sevdiğime utandım; şimdi nefret ederim, rastgeleceğim diye de ödüm kopuyor, çünkü mürailik edip eski muhabbeti, hürmeti gösteremem.

Bir de bir kimsenin hususî ahlâkı, iffeti üzerinde dedikodu edilmesinden hoşlanmam. Herkesin öylesine namusuna olsa olsa ailesi insanları karışabilir; başkalarının karışmağa hakları yoktur. Biz onun herkesle konuşurkenki sözlerinde, hareketlerinde bir münasebetsizlik, yahud işinde bir eksiklik gördükse onu söyliyebiliriz; çünkü bunlar onun umumî hayatına aiddir. Hatta bir insan ahlâk meselelerinde, burada ahlâktan ne demek istediğimi anlıyorsunuz, fazla müteassıbsa ona bile karışamayız; bize ne? öylesi hoşuna gidiyor, öyle yaşıyor.

Ama derseniz ki: «Biz de insanların hususî ahlâkı üzerinde dedikodu etmek istiyoruz, çünkü bundan hoşlanıyoruz», doğrusu pek cevab bulamam. Ama, ne yalan söyliyeyim, tiksinirim, sizi gerçekten sevemem.

***

Konuşmada hikâye iyi gider. Anlatmasını da severim, dinlemesini de. Ama anlatmasını bilmem lâzımdır. Bazı kimseler vardır, uzatır mı uzatır; hele sizin de bildiğiniz bir hikâye ise, içinize kasavet basar. Bilmiyorsanız da ya bir şey anlamazsınız, yahud sıkıldığınız için bir tuhaflık bulamazsınız.

Hikâyeyi uzatanlar iki türlüdür. Bir kısmı zihinlerini toplıyamadıkları için uzatırlar; bunlar iyi niyetli kimselerdir, kendilerinin hoşlandıkları bir fıkraya sizin de gülmenizi isterler, ikide bir: «Nasıldı?... Dur, unuttum...» gibi sözlerle kesip düşünürler. Böylelerini severim, bir iddiaları yoktur; insanın zihnini toplıyamaması, hikâye anlatmakta hüneri olmaması da bir ayıb değildir ya! Ama diyeceksiniz ki: «Kendisinde o hüner olmadığını bilsin de sussun. Ondan hikâye istiyen oldu mu?» Haksızsınız. Bir insandan, bir iş görmeğe kalkınca, haddini bilmesini istiyebilirsiniz; elinden gelmiyecek bir işe girişmesin. Ama konuşmak öyle bir iş değildir, herkes için bir ihtiyacdır. O adam da hikâye anlatanlardan heves etmiştir, kendini şöyle bırakması doğru olan saatlerde haddini düşünmekten de vaz geçmiştir. Hikâyecilik etmiyor, hikâye yazmağa kalkmıyor, eş dost meclisinde de o da konuşmak istiyor...

Öteki kısım, neuzübillâh! onlar istiyerek, öylesi daha güzel olacağını sanarak hikâyeyi uzatırlar; arada bir de etraftakilerin yüzüne: «Nasıl? iyi anlatmıyor muyum?» der gibi bir bakışları vardır. İstedikleri karşılarındakini o hikâyeye güldürmek, gülümsetmek değil, onları kendi anlatma hünerlerine hayran etmektir. Böylelerine çok kızarım. Çoğu, anlattıkları hikâyeyi dinlemem, başka bir şeyle meşgul olduğumu, başka bir şey düşündüğümü kendilerine belli ederim. Onlar da benim anlamadığıma hükmederler.

Bir gün arkadaşlardan birine, adı lâzım değil, o da Allahın bir garibidir, ama gerçekten temiz yürekli insandır; arkadaşlardan birine bir hikâye anlatmışım; meşhurdur ama gene söyliyeyim: «Sarayda bir duvara mıhlı bir halka varmış, çıkarmak lâzım gelmiş, uğraşmışlar uğraşmışlar, çıkmamış. Zamanın en kuvvetli pehlivanları gelmiş, çıkaramamış. Bir gün bakmışlar bir çocuk, ufak, cılız, sümüklü, gelmiş halkayı çekmiş.. çıkaramamış.» Bu hikâye nihayet bu kadar söz kaldırır. O arkadaşı ertesi gün gene gördüm; bana: «Senin o dünkü hikâyeyi akşam evde anlattım; hem senin gibi değil, daha süsledim, güzelleştirdim, uzun uzun anlattım» dedi. Yazdığı yazıları da öyle süsler, güzelleştirir... Aradan şöyle böyle yirmi yıl geçtiği halde bunu unutmayışım belki o zaman ururuma dokunduğu içindir.

Ama insanların çoğu konuşmayı, mektebde iken yazdıkları kitabet vazifesi gibi birşey sanırlar. Hani hoca üç satırlık bir hikâye anlatırdı da biz onu otuz satıra çıkaracağız diye uğraşır dururduk! Benim, çocukluk, hocaya inad, kırk sayfa yazdığım da olmuştu... Halbuki konuşmak, hikâye anlatmak bundan büsbütün başka bir şeydir. Ama buna zamanımızın romancı geçinen bir çok insanlarını da inandırmak kabil değil; onlar da sanki okuyucu'lara inad yazıyor. Ama bizim hoca okumamak dirayetini gösterirdi, iyi de ederdi.

Nurullah ATAÇ

[*] Nurullah Ataç'ın bu mevzuda ilk yazısı 15 temmuz tarihli nüshamızda çıkmıştır.

Bir kız çocuğu kızgın su ile haşlandı

Feriköyde Mekteb sokağı 19 numarada oturan Ahmedin 8 yaşlarındaki kızı Fikriye, mangal üzerinde kaynayan tenekeyi üzerine devirerek muhtelif yerlerinden yanmış, Şişli Çocuk hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Salamon ceviz ağacından düşerek yaralandı

Beyoğlunda Asmalımesçid sokağında 107 numarada oturan Davidin 12 yaşlarındaki oğlu Salamon, misafir gittiği Kuzguncukta Meydan sokağında bir evin bahçesindeki ceviz ağacına çıkarken ayağı kayarak düşmüş, ayağı ve kolu kırılmıştır. Salamon, hâdiseyi müteakıb Haydarpaşa Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Mangalda yanan küçük Nermin öldü

Ortaköyde oturan Hakkının kızı bir buçuk yaşında Nermin, bir kaç gün evvel kazaen mangala düşerek, vücudünün muhtelif yerlerinden yanmıştı. Nermin, Şişli çocuk hastanesinde ölmüştür.

Hadiseler Arasında FELEK

Titiz adam!

Kantoron der ki:

— Nerede o senin titiz adam dediğin bulunmaz Hind kumaşı!

— Kıtlığı mı var titiz adamın! Adım başında bir sinirli adama rasgelmiyor muyuz?

— Yoo! Karıştırmıyalım! Sinirli ile titiz ayni şey değildir. Sinirli demek hasta demektir. Onun adını sinirli koymanın sebebi herkese hasta demek istenmemesidir gözüm.. Yoksa bir sinirli ne ise romatizmadan, siyatik'en topallaşmış bir adam da; midesi çalışmıyan, barsakları işlemiyen, böbrekleri süzmiyen zavallı da odur; yani hastadır. Lâkin titiz o değildir.

— Canım!...

— Canımı bırak da beni din'e! Sinirlilik bir sıhhat eksikliğidir. Titizlik bir mizac orijinalitesidir. Birbirine karıştırmamalı. Türkçeyi berbad edenleri araştırırsak, siz gazeteciler başta gelirsiniz. Herşeyi yerinde kullanmak gerektir hemşeri!

— Bana mı söylüyorsun!

— Yanımızda başka kimse var mı? Elbette sana söylüyorum. Hergün yanlış kullandığınız kelimeleri toplasak büyük bir mecmuai galâ'at teşkil eder.

İçerledim:

— Kuzum! Sabah sabah sen bana ders vermeğe mi geldin? Sohbet etmeğe mi?

— Duur! Dost adama acı söyler. Titizliği sinirlilikle karıştırdın da ondan dolayı sana bu nasihatleri lûtfen verdim. Dinle titizliği..

— Vay şimdi de titizliği mi dinliyeceğiz!

— Evet! Ben sana lûtfen titizliği izah edeceğim. Titiz adam şol kimsedir ki; cebindeki saatin Grinviç ayarından bir saniye ayrılmasına razı olmamakla işine başlar. Titiz adam vapurunun vaktinde gelip gitmemesinden mustarib olur. Mesele bir dakika gecikmek veya erken kalkmakta değil, intizamın bozulmasındadır.

Titiz adam temizdir; muntazamdır; muttariddir. Borcunu vaktinde öder. Alacağını vaktinde ister. Eski de olsa kostümünde leke görmeğe tahammül edemez. Düğmesi kopuk bir gömlek ona deli gömleği tesiri yapar. Masasında kaleminin, kâğıdının durduğu yer muayyendir. Para çantasını, cüzdanını, tütün paketini, kibritini, mendilini ve kalemini mutlaka daima ayni ceblere koyar. İşine giderken ayni vapura, ayni tramvaya, ayni otobüs veya trene biner.

Gazete okurken takib ettiği mütalea sırasını bozmaz. Gazetesini değiştirmez. Saçını muayyen günde kestirir; kundurasını muayyen günde boyatır.

— Yani senin diyeceğin otomatik bir roboto gibibir.

— Hâşâ! Affedersin sen onu! Titiz adam şuurlu, muhakemeli bir intizamdır. Onu anlamak için (göğsünü göstererek) burada mukaddes ateş olmalıdır. O da sende yok!

— Bende de var...

İç cebimden bir kutu kibrit çıkardım.. Zoraki güldü ve ilâve etti:

— Çok güzel! Senin mukaddes ateşini bu kadar iyi ifade eden bir sembol bulunamazdı. Evet, hakikî iç ateşi yanında seninki bir kutu kibrit!.. Yaşa behey gafil yaşa!

B. FELEK

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 103 — Mahmud Yesari

Edibe teyze, cezveyi hazırlamıştı:

— Remziyeceğim, sen kahvesini, şekerini korsun. Ben, aşağıya inip yemeğe bakayım.

O, ağır ağır kalkmağa davranırken Leman da doğrulmuştu; neşe ile gülüyordu:

— Fikri ağabeyciğim, saksıları hazırlıyorum. Fidanlar, tohumlar, kökler, artık ellerinizi öpüyor.

Hemen odadan çıkmıştı. Edibe teyze, Remziyeye bakarak sordu:

— Soğan salatası yapayım mı?

Bunun manası:

— Senin geleceğin hesabda yoktu. Çorbaya medarı olsun!

Demekti.

Remziye, içten sevinmiş gibi el çırptı:

— Çok iyi olur...

İhtiyar kadın odadan çıkarken, arkasından seslendi:

— Soğanları tuzda iyice ez, olmaz mı teyzeciğim?

Edibe teyze sofadan cevab verdi:

— Elbette kızım... İyice ovarım...

Fikri, bütün söylenenleri duymamış gibi oturuyordu. Yalnız kaldıkları zaman, ciddi bir tavırla:

— Ne var? diye sordu.

Onun ciddileşmesi, Remziyeyi gerilet-miştı:

— Hiç! dedi. Kahveni iç de, sonra konuşuruz.

Fikri, Remziyenin gizli sinirini sezmişti; uysal bir gülüşle başını eğdi. Remziye, kahveyi hazırlarken vakit kazanmış oluyordu. Tereddüd içinde idi. Fakat saçma bir dedikodu gibi baştan savma anlatamazdı. Bir «fevkalâde hal» olduğu görünüyordu. Gelgeleim, Remziye, vaziyeti, Fikriye nasıl anlatacaktı? Leman, açık açık konuşması için, ısrar etmişti. Lâkin, bunun da bir şekli vardı. Fikri, alınırsa, gücenirse?

— Ne düşünüyorsun, Remziye?

Genc kız, ağır ağır başını kaldırdı, Fikrinin gözlerinin içine baktı:

— Her zamanki dedikoduların başka bir çeşidi... Bu sefer, nedense, fazla sinirlendim. Çünkü, ortaya atılan sensin..

Fikri, kılı kıpırdamadan duruyordu:

— Ne diye?

Onun fütursuzluğu, Remziyenin yüreğine sular serpmişti:

— Senin paraca yardım ettiğini duymuşlar. Artık, ne kinayeler, ne alaylar, ne lâkırdılar!

Fikri, eli çenesinde düşünür gibi duruyordu:

— Yeni mi duymuş enayiler? Para verdiğim için mi alay ediyorlar? Söz söylüyorlar? Para vermeseydim, susacaklar mıydı?

Birden Remziyeye kızmıştı, hiddetle omuzlarını kaldırdı:

— Sen de, çirkeflerin lâkırdılarına kulak asıyorsun.

Biraz daha pısırık davransa, genc kız, suçlu çıkacaktı:

— Dedikodunun şekli sinirlerime dokundu. Olanı biteni, adeta içimizde imişler gibi konuşuyorlar.

Fikri, elini çenesinden çekmişti; ağır ağır söylüyordu:

— Olanı biteni, adeta içimizde imişler gibi konuşuyorlar! diyorsun. Ama, neyi? Olan biten, ne? Gizli kapaklı bir şeyimiz yok ki... Fabrikadakiler arı kovanı azdırmak istiyorlar.

Remziye, kalktı, Fikriye yaklaştı, elile saçlarını okşadı:

— Bir şey soracağım ama, darılmıyacaksın.

— Ne sorarsan sor, darılmam.

Genc kız, içindeki son tereddüdü de kırmıştı:

— Sen, fabrikada, arkadaşlarına, yahud bir tek arkadaşına, bize para verdiğini söyledin mi?

Fikri, genc kızın elini saçlarından çekti, elleri arasına aldı:

— Size, bizden gelen dedikodu var galiba? Bunu açıkça söylesene? Fakat, çok saçma bir şey olacak. Çünkü, benim, arkadaşlarla konuştuklarım uzun boylu şeyler değil.

Remziye, bu nokta üstünde duruyordu:

— Meselâ, neler?

Fikri, hatırlamak için kendini yormağa bile lüzum görmemişti:

— Her gün, ayni yerdesin; her gün, ayni iş. Ne konuşacaksın? Döndür, dolaştır, çevir; gene hep ayni şeyleri... Para bahsi, bunların başında gelir. Ben, pek hoşlanmam ama, mecburî konuşacaksın.

(Arkası var)

En emin Kasa Devlet Kasasıdır!

TASARRUF BONOLARINDAN ALINIZ

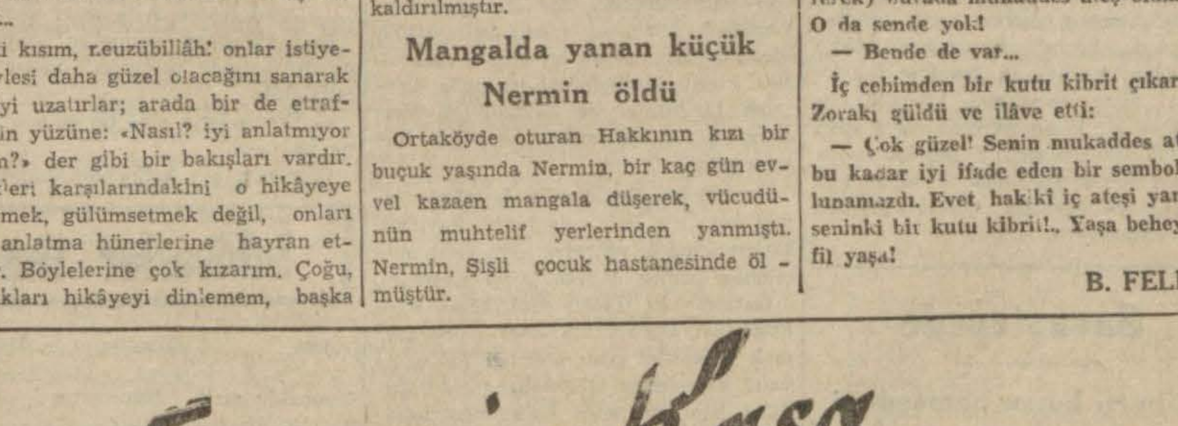

Kesenizin müsaadesi nisbetinde 5, 25, 100, 500 ve 1000 liralık tasarruf bonolarından alınız.

Bir tasarruf bonosu almak, iyi bir faizle hem kendi menfaatinizi korumak, hem de millî müdafaanın artan ihtiyaclarını karşılamak için devlete para ikraz etmek demektir.

DEVLETİN MENFAATİ SİZİN DE MENFAATİNİZ VE KÂRINIZDIR.

BONO VADELERİ KISA; FAİZLERİ PEŞİNDİR.

3 ay vadeli bir bononun faizi	% 4
6 » » » » »	% 5
12 » » » » »	% 6 dır.

Faizli bono kıymetinden tenzil edilmek suretile peşin ödenir. Yani bir sene vadeli 100 liralık bir tasarruf bonosu için 94 lira verecek ve buna mukabil bir sene sonra 100 lira alacaksınız. Faiz peşin olduğu için faiz nisbeti hakikatte % 6 değil biraz daha yüksek % 6,38 dir.

BONO VADESİ GELDİĞİ ZAMAN

Paranızı geri almak istemezseniz vadesi gelen bonoyu yeni bir bono ile değiştirir ve aradaki faizi bir defa daha peşin alabilirsiniz.

VADE DOLMADAN PARAYA İHTİYACINIZ OLURSA:

Her hangi bir bankaya müracaat ederek bono faizinden yüzde yarım fedakârlık yapmak suretile bonoyu iskonto ettirir ve derhal paraya kalbedebilirsiniz. O halde:

PARANIZ DAİMA PARADIR.

Bono faizleri her türlü resimden, vergiden muaftır. Satın alırken, başkasına devrederken, vadesinde bedelini tahsil ederken muamele ve merasim yoktur. Bonolar hâmiline mahsustur. Hazine kefildir.

Tasarruf bonolarını bütün bankalarla şube ve ajanslarından, Millî Piyango idaresinin resmî satış gişelerinden ve banka olmıyan yerlerde Malsandıklarından alabilirsiniz.

Paranızın en emin kasası Devlet kasasıdır.

Tembel paraları bir tasarruf bonosile seferber ediniz.

BULMACA

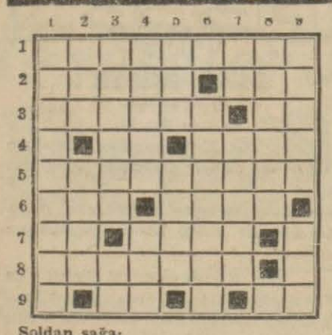

Soldan sağa:

1 — Çok şükür! 2 — Garaibden, hüzünlü Anadolu şarkısı. 3 — Harab etmek, akıl. 4 — Pederin yarısı, bir emir. 5 — Bir sebze. 6 — Cümlenin sonuna gelen edatlardan, tersi bir şiir veznidir. 7 — İsmin tersi, eşkiya birliği. 8 — Bir şeye kanaat getirip müsterih olma. 9 — Bir emir, safra kesesi.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Meşhur bir denizcimiz. 2 — Istırab, bir hükümdara tabi olduğunu izhar etme. 3 — Hâmidin bir eseri, bir soru edatı. 4 — Beyin, bir memleket. 5 — Türkistanlıların çadırı, ihtimam. 6 — Askeri şeflerden. 7 — Bir harfin okunuşu, aleyhte bulunan. 8 — Boyu oldukça fazla. 9 — Kadınlara müteallik, yemin.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	M	Ü	S	T	E	H	Z	İ	■
2	Ü	S	T	Ü	N	■	U	L	U
3	B	■	A	R	S	I	Z	■	S
4	T	E	D	A	İ	■	U	M	K
5	E	V	■	B	Z	İ	H	■	U
6	D	A	M	■	■	N	■	A	R
7	İ	M	A	L	I	S	Ö	Z	■
8	■	İ	Y	İ	C	A	C	I	K
9	İ	R	İ	■	A	F	■	Ş	İ

Profesör Ziya Günün hibesi

Yakında merhumun Emniyet Sandığındaki hususî kasası' açılacak

Birkaç gün evvel vefat eden Profesör Doktor Ziya Gün, malûm olduğu üzere, sağlığında iken gelirinin mühim bir kısmını Üniversiteye terketmişti. Tesis idare heyeti olarak tayin edilen zevata ayni zamanda vasiyeti tenfiz memuru sıfat ve salâhiyeti de verilmiştir. Heyet kanunî vazifesini yapmak üzere birkaç güne kadar ilk içtimaını yapacaktır.

Tesis senedinin birer suretinin heyet azalarına gönderilmesi için notere tebligat yapılmıştır. Ayrıca tayin edilecek bir günde, heyetin huzurunda hâkim tarafından, merhumun Emniyet Sandığındaki hisse senedlerini, kıymetli evrakını ve bir kısım nakdini ihtiva eden hususî kasası açılacaktır. Bundan sonra mevcud evrak üzerinde tetkikat icra edilecek ve servetin hakiki kıymeti tesbit olunacaktır.

Savaştepede

Eğitmen kursu namzedleri bir köy ve mahsullerini yangın felâketinden kurtardılar

Savaştepe (Hususî) — Balıkesir - Savaştepede açılan eğitmen kursunda 20 kişilik iki grup ayın 17 nci perşembe günü saat 16,20 de kurs inşaat sahasında çalışırken Savaştepenin karşısında dağ yamacında Bağlar mevkiinde birdenbire büyük bir alevin yükseldiğini, yakınındaki ekin tarlalarına ve orman içerlerine doğru saldığını görüyorlar.

Namzedlerden Hüseyin çavuş, Hasan Kayıran hemen ortaya atılıyorlar. Başlarında bulunan Mehmed Ali Ataç'a:

— Öğretmenim, ne duruyoruz, hemen gidelim! Köyün tarlaları, ormanları mahvolacak! diyorlar.

Öğretmen:

— Haydi arkadaşlar, yürüyünüz! Cevabını veriyor.

Namzedler kürekleri, çapaları omuzlarına alarak 5 kilometrelik yolu 14 dakikada katetmek suretile yangın yerine erişiyorlar.

Yangını büyük bir koyun ağılının bir köşesinden çıkmakta, az zamanda kuru otların, samanların, çalılıkların tutuşması ve kuvvetli rüzgâr yüzünden ateş büyümüş ve yayılmış olduğunu görüyorlar.

Namzedlerin yanında su yok, tulumba yok, fakat Türk köylüsünde ancak Türke mahsus bir zekâ ve cesaret var!.

Hemen hendekler kazıyorlar. Toprakların yangının üzerine su serper gibi serpiyorlar. Uzakta tarlasında çalışan bir köylüden tırpanını alıyorlar. Yaş dalları, yaş otları kesiyorlar, yanığının üstüne atıyorlar, ayakları ile çiğniyorlar. Elleri, ayakları, üstbaşları yanmak tehlikesini gösteriyor, fakat bu cesur delikanlılar bir türlü yılgınlık göstermiyorlar. Elbiselerini, çamaşırlarını çıkarıyorlar, gene ateşe karşı hücum ediyorlar. Ateş genişledikçe, buğday demetlerine doğru ilerledikçe namzedlerin gözleri bir kat daha pekleşiyor. Uğraşıyor, var kuvvetlerile çalışıyor, didiniyorlar. Nihayet bir saat ve bir çeyrek zarfında yangını sördürmeğe muvaffak oluyorlar.

Yangın yerine ağlaya ağlaya ihtiyar kadınlar koşuyor, jandarma onbaşısı iki arkadaşile geliyorlar, eğitmen namzedlerine duaya başlıyorlar.

İşte emir almadan, içten gelen, bir yüksek duygu taşıyan bu köy delikanlıları bir köyü yangın felâketinden böyle kurtarmışlardır.

• Garb tarihinden •
Meraklı sahifeler

Duc d'Enghien'in idamı

Âdi bir şüphe üzerine gizli bir muhakemeden sonra dükü öldürtmek Napolyon için silinmez bir leke olmuştur

Toplıyan: *Hamdi Varoğlu*

Fransanın birinci imparatorluk tarihine Vincennes gecesi adile intikal eden ve soğukkanlılıkla, hesablı bir şekilde hazırlandığına şüphe olmıyan bu facia, Napoleon Bonapart'ın hatırasını, ebediyyen silinmiyecek bir leke ile kirletmiştir. Başta Bonapart olmak üzere, ağır mes'uliyeti, Talleyrand'ın ve yaver Savary'nin omuzlarına yüklenen bu cinayet, işlenmeden evvel cereyan eden muhakemenin usulsüzlükleri ve idam hükmünün infazı merasiminin gizli kapaklılığı ile, bu sıfata, esasen kendi kendine hak kazanmış bulunuyor.

Condé - Bourbon ahfadından olan duc d'Enghien, bitaraf bir toprak olan Bade dükalığına bağlı Ettenheima, karısı Charlotte'la birlikte çekilmiş yaşıyordu.

Napoleon Bonapart'ın hayatına karşı Cadoudal tarafından tertib edilen suikasda onun da ismini karıştırmakta menfaati olanlar, Napoleon'un eline bu fırsatı vermekte gecikmediler.

Dük bir askerdi ve Bonapart'ın, bir çok sebeblerle, hiç şüphe yok ki dostu değildi. Ancak, iddia edildiği gibi, ne Bonapart'ın hayatına müteveccih bir suikasd hazırlığına iştirak etmiş, ne de böyle ibr şey düşünmüştü. Tevkifi esnasında ele geçirilen evrakı, bu iddiayı ispat edebilecek vesika mahiyeti gösteremedi. Yalnız, dük, İngiltere hesabına çalışıyor, daha doğrusu, yaşayabilmek için, İngilterenin kendisine bağladığı bir aylığı reddetmek imkânını bulamıyordu.

Bonapart'ın günahı, hakikî mahiyetini çok iyi bildiği bir vaziyeti tahrif ederek, vücudünü ortadan kaldırmağa karar verdiği duc d'Enghien'i, altından kalkamıyacağı, son derece ağır bir cürümle itham ettirmiş olmasıdır.

Duc d'Enghien'i, 18 mart 1804 gecesi, Bonapart'ın emrile tevkif ettiler. Ertesi gün, Strazburg kalesine, üç arkadaşı ve oda hizmetçisi ile birlikte hapsedildi. Sadık köpeği Mohilov da, askerlerin ve jandarmaların tekme ve dipçik darbelerine rağmen efendisinin yanından ayrılmamış, zindana kadar birlikte gelmişti. Bonapart, önce, en ileri gelen generallerden müteşekkil bir divanıharbe tevdi etmek istediği bu işi, düşünüp taşındıktan sonra, efkârı umumiyeden tamamen gizli halletmeği daha münasib görmüş, azasını bizzat seçtiği bir komisyon teşkil ederek, duc d'Enghien'i, o komisyon huzuruna çıkartmıştı. Dük, Strazburgdan, takma bir isimle ve sımsıkı kapalı, muhafızlar ortasında ilerliyen bir araba ile nakledildiği Vincennes şatosunda muhakeme edildi, hüküm giydi.

Bu hüküm, Bonapart'ın önceden verdiği kat'î bir emir mucibince, kayıdsız, şartsız idamdı; ve gene, ayni emir mucibince, hemen o gece infazı meşruttu.

Garibdir ki, Dükü muhakeme eden komisyon, Bonapart'ın emri dışına çıkmak cesaretini gösteremediği halde, adalet kaidelerine tabantabana zıd olduğuna için için kanı bulunduğu hareketini, karşısına çıkarılan prensten gizlemek mecburiyetini duymuş, belki de utancından, idam hükmünü, mahkûmun yüzüne karşı okuyamamıştı.

Duc d'Enghien, Vincennes şatosu kumandanı Harel'in, kendisine yolu göstererek, karanlık merdivenlerden, rütubetli dehlizlerden, meçhul bir istikamete doğru gittiğini gördüğü zaman, demir kapısı bir daha açılmıyacak olan korkunc bir zindana kapatılmak üzere götürüldüğünü zannederek, birdenbire durmuş, helecanla:

— Beni nereye götürüyorsunuz? diye sormuştu. Eğer zindana koyacaksanız, şuracıkta ölmeği tercih ederim.

Harel, titrek bir sesle kendisini teskine çalıştı. Yürüdüler. Dük, hakkında idam hükmü verilmiş olması ihtimalini, zerre kadar aklına getirmiyor, sarih bir ölüm korkusundan ziyade, bu karanlık dehlizlerin nihayetindeki meçhulün ürpertisi içinde yürüyordu.

Lâkin, yanıbaşında yürüyen muhafızların iri gölgelerini rutubetli dehlizin duvarlarında titreterek en önde giden solgun ışıklı fener, şatonun avlusunda birikmiş bekliyen askerlerin miğferlerini ve silâhlarını aydınlatınca, vaziyeti birdenbire kavradı. Ölüme gidiyordu. Bir iki adım daha attılar ve, idam esnasında hazır bulunmağa memur olanların, duvar dibine bıraktıkları bir başka fenerin önünde durdular.

O zaman, prensin yanına bir adam yaklaştı, kolundan tuttu ve onu, silâh elde, kımıldamadan duran müfrezenin karşısına sürükledi. Mahkûm, hiç bir isyan emaresi göstermeden yürüdü. Askerler, korkunc bir sükûta gömülmüşlerdi. Kendi ellerile ahiret yolculuğuna çıkacak olan bu adamı tanımıyorlardı. İsmi, o ana kadar, herkesten gizli tutulan bu genc, pürsıhhat adama, hepsi için için acıyordu. Onun, bir suikasdcı olduğu söyleniyordu; bildikleri bundan ibaretti.

Fenerlerin ölgün ışıklarile yarım yamalak aydınlanan, ölüm sükûtuna gömülü koca avluda, bir aralık, bir kımıldanma oldu. Bir fener havaya kalktı, çiseleyen yağmur damlalarının ıslatmaması için, bir harmaniyenin eteği altına siperlenen hüküm okunmağa başladı.

Duc d'Enghien, daha ilk kelimelerde, hakikati bütün dehşetile anlamıştı. Özü sözü bir, dürüst bir asker olduğu halde kahpece suikasdlara iştirak cürmile itham ediliyor, katiliere göz dağı vermek için feda ediliyordu.

Dük, bu aşırı adaletsizlik karşısında, hiç bir nefret, hiç bir itiraz sesi yükseltmedi. Yalnız, bir saniye düşündü ve yalnız şu sözü söyledi:

«Duc d'Enghien'in ölümü»
(Ressam J. P. Laurens'in tablosu)

— Bana, son bir hizmette bulunacak kimse yok mu?

Bu mütevazı sualin hedefi, ayni derecede mütevazı bir şeydi. Dük, bir makas istiyordu. Askerlerden birinin, çantasından çıakrıp uzattığı makas, elden ele dolaşarak onun eline kadar geldi. Dük, makası aldı, saçından bir tutam tel kesti, parmağından bir altın halka çıkardı, saçla halkayı, önceden yazıp hazırladığı bir mektubun içine koydu, katladı ve bu emanetin, karısına verilmesini rica etti. Dünyadakilere bıraktığı son hatıra bu idi.

İkinci bir ricası, askerlerin tam tepesine tesadüf eden loş bir tümsekte, idam hükmünün yerine getirilmesine nezaret etmek üzere bekliyen, Bonapart'ın yaveri Savary tarafından, küstahça reddedilmişti. Dükün bu arzusu, son nefesini vermeden evvel, bir papasa günah itiraf etmekti, Savary, baykuş gibi tünediği karanlık, izbe yerden, sert ve hain bir sesle:

— Papaslığa lüzum yok! diye haykırdı.

Sonra, efendisinin verdiği emri bir an evvel yerine getirip, ona tekmil raporunu verebilmek endişesile, ilâve etti:

— Artık yeter. Ateş emri verin.

Duc d'Enghien, yalnız şu sözleri, bir mırıltı halinde söyliyecek kadar vakit bulabildi:

— Fransızların elile bu şekilde ölmek ne feci şey!

Cümlenin son kelimeleri dudaklarından dökülürken, on altı tüfek birden patladı. Silâh sesleri, avluda, gökgürültüsünü andıran, uğultulu bir akis bıraktı ve Dük, külçe gibi yüzükoyun, yere kapandı.

Cesedi çevirip muayene ettikleri zaman, beynine iki kurşun isabet ettiğini, bir kurşunun da, çeneyi dağıttığını gördüler. Öteki kurşunlar vücudü delik deşik etmişti.

Bu korkunc gecenin kâbusundan kurtulmak istiyen askerler, silâhlarını boşaltıktan sonra, nizama ve sıraya aldırmadan, darmadağın kaçışmışlardı.

Kalan bir kaç kişi, Dükün cesedini başından ve ayaklarından tutup, orada kazılan bir çukura atıverdiler; bu sümmettedarik mezarı, alelâcele toprakla doldurdular ve önden giden askerlerin peşisıra, ayni telâş ve korku içinde, hızlı adımlarla uzaklaştılar.

Mezarın başında, kaybettiği efendisini arayan, ve bu kasvetli gecenin ortasında, durmadan, uzun uzun uluyan Mohilov'dan başka canlı mahlûk kalmamıştı.

Rus sefaretinin otomobili devrildi

Bir kadın öldü, 3 yolcu yaralı, şoförün vaziyeti tetkik ediliyor

Büyükdere ile Sarıyer arasında, evvelki akşam bir otomobil kazası olmuştur.

Şoför Sovyet tebeasından İvan, konsolosluğa aid bir Ford otomobilini Büyükdere ile Sarıyer arasındaki piyasa caddesinde 90 kilometre hızla sürerek Kocataş su tesisatı önüne varınca, karşıdan gelen bir otomobilden kaçınmak istemiştir. Fakat çok sür'atli gittiğinden zamanında manevra yapamamış ve şiddetle devrilen otomobil yerde bir kaç kere kapaklanmıştır.

Parçalanan otomobil durur durmaz, etraftan yetişenler yaralıları altından çıkarmışlardır. Otomobil yolcularından Sovyet konsolosluğu kâtibi 25 yaşında İvgeniya Smolina, muhtelif yerlerinden ağır yaralı olarak götürüldüğü Şişli Çocuk hastanesinde ölmüştür. Bu genc kadının kızları olan 11 yaşında Radyana ile 10 yaşında Aleksandra, Amerikan hastanesine yatırılmışlardır.

Çocukların yaraları da ağırcadır. Otomobilde bulunan diğer bir kadın, ayrıca tedavi görmektedir. Şoför İvana gelince, kolundan hafif yaralıdır. O da Amerikan hastanesindedir. Adliye hekimi Enver Karan, muayene ettiği cesedin gömülmesine müsaade vermiştir. Doktor, yaralıları da hastanede muayene etmiştir.

Şoför İvan, evvelce motörbot kullandığını, bir haftadanberi de bu otomobili sürdüğünü söylemiştir. Otomobil sürmek için ehliyeti bulunup bulunmadığı, araştırılmaktadır.

Hâdiseye, Sarıyer müddeiumumiliği el koymuştur. Müddeiumumî Fahri Kazan tahkikatla meşguldür. Dün kaza yerinde yapılan keşif neticesinde, rapor hazırlanmıştır. Diğer taraftan, şoförden başka, yaralıların da ifadeleri alınmıştır. Kazanın şahidleri de tespit edilerek dinlenilmiştir. Adliyece bu hususta tahkikata devam olunuyor.

Tasarruf bonoları

Yurdun her yerinde büyük rağbet gördü

Tasarruf bonoları için hazırlanan afişlerden

Ankara 21 (Telefonla) — Maliye Vekâletinden gelen malûmat cuma günü satışa çıkarılan yüzde 6 peşin faizli tasarruf bonolarının, büyük bir rağbetle karşılandığını göstermektedir. Bir gün içinde yalnız İstanbulda yarım milyon liralık satış olmuş fakat ayni gün muhtelif malî müesseseler ve bankalar tarafından üç milyon liralık taleb yapılmıştır.

Tasarruf bonoları memleketin her tarafına sevkedilmiştir. Bonoların piyasadaki miktarı 25 milyon lirayı geçmiyecek olduğundan, mevcudun pek kısa zamanda satılmış olacağı anlaşılmaktadır.

Armatörler Birliğinin kongresi

Birlik içtima halinde

Türk Armatörler Birliği heyeti umumiyesi dün Birlik merkezinde yapılmıştır.

Armatörler arasında bir müddettenberi iş hususunda bazı dedikodular olduğundan bu toplantıya büyük bir ehemmiyet veriliyordu. Bu itibarla içtima çok kalabalık idi.

Riyaset divanı intihabından sonra okunan raporda Birliğin kömür tahmil ve tahliyesi işinin tacili için teşebbüsatta bulunduğu ve (mahsûs derecede) iyi netice alındığı ve nöbet usulünün değiştirilmesine vesile verildiği, navlun tarifesinin yerine ircası için teşebbüs yapıldığı fakat henüz bir netice alınamadığı, haric seferlere devam için müsaade alındığı göz önüne konulduktan sonra bilhassa vapurlara üçüncü bulunmasındaki müşkülât üzerinde durulmakta ve bunun için yapılan teşebbüslerden bahsolunmakta idi. Raporda malzeme noksanı dolayısile gemilerin tamirindeki müşkülâttan da bahsolunuyor ve bunun için yapılan temaslar kaydolunuyordu. Bundan sonra kömür nekil ve hamule işleri üzerinde izahat verilen raporda bilhassa ihrakiye fiatlarının artması dolayısile navlunlara yapılacak zammın bu günlerde geleceği ümidi izhar edilmekte idi.

İdare heyeti kara sularımız dışındaki harb vaziyeti dolayısile kara sularımızda sefer yapacak vapurların dahi harb sigortası yapmağa mecbur tutulmasını alâkadar makamlara teklif ettiğini azaya bildirdikten sonra bilânço üzerinde izahat verilmiştir.

Rapor üzerinde iki armatör söz söyleyerek idare heyetini tenkid eylemiş ve daha fazla mesai beklediklerini ilâve etmişlerdir.

Bundan sonra idare heyeti intihabı yapılmış ve eski heyetin yerine Lûtfi Yelkenci, Ali Sahtarik, Rıza Sadıkoğlu, Hasan Mete, İsmail Kalkavan ve Hüseyin Tavil seçilmişlerdir.

RADYO

Bu günkü program

7,30 Program	18,30 Memleket po
7,33 Müzik (Pl.)	18,40 Orkestra
7,45 Haberler	19,00 Yuva saati
8,00 Müzik (Pl.)	19,15 Orkestra
8,30 Evin saati	19,30 Haberler
★	19,45 Fasıl heyeti
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Şarkılar (Pl.)	20,45 Müzik (Pl.)
12,45 Haberler	21,00 Ziraat ta.
13,00 Şarkılar (Pl.)	21,10 Şarkılar
13,15 Müzik (Pl.)	21,30 Konuşma
★	21,45 Klasik müzik
18,00 Program	22,30 Haberler
18,03 Orkestra	22,45 Dans Mü.(Pl)
	23,00 Kapanış.

Bir tramvaya kamyon çarptı

Araba yoldan çıktı ve bir kadınla 3 aylık bir çocuk yaralandı

Dün sabah Beyazıd civarında, şoförünün acelesi yüzünden bir kamyon tramvaya çarpmış ve tramvay yoldan çıkmıştır. Neticede bir kadın ve üç aylık bir yavru yaralanmıştır.

Saat 10 da Fatihten hareket eden 45 numaralı tramvayı arkadan takib eden şoför Ömer Hulûsinin idaresindeki 4271 numaralı ve boz renkli kamyon, Bayraktaribrahimpaşa caddesinde tramvayın önüne geçmek istemiştir. Fakat tramvayın solundan öne geçmek isteyen kamyon, bu sefer mütekabil istikametten gelen diğer bir tramvayla karşılaşmıştır. Bu vaziyette sür'atle iki tramvayın arasından geçmek isteyen kamyon bütün hızile karşılan gelen tramvaya bindirmiştir.

Bu şiddetli çarpışma neticesinde tramvay yoldan çıkmış ve yolculardan Musa kızı Gülşenide ile Kamer adında bir kadıncağızın kucağında bulunan üç aylık bir yavru yaralanmıştır. Kamyonun da ön kısmı tamamen harab olmuştur.

Vak'ayı müteakıb şoför yakalanmış, hâdise etrafında tahkikata başlanmıştır.

Cumhuriyet Halk sütunu

Maltepe halkının dilekleri

Maltepe Belediye sokağında Naci Turna imzasile:

«Kartal Maltepesinin İskele caddesinde yağmurların biriktirdiği ve dalgaların denizden getirdiği çöpler toplanmıştır. Kokular tâ üst taraftaki semtlere kadar vurmaktadır. Köye Kayışdağından gelen suyun bir çok yerlerde üstü açıktır. Çobanlar, sığırtmaclar bu su ile bazı zarurî ihtiyaclarını görmektedirler. Alâkadarların nazarı dikkatini celbetmenizi dileriz.»

Fatih civarında sivri sinekler

Fatih Hasanhalife mahallesi Okumuşadam sokağında 14 numarada Yakub Polatcan imzasile:

«Mahallemizde sivrisinekten geçilmiyor. Gece gündüz evlerimizin içine hücum ediyorlar. Sebebi civarımızda su birikintileri ve açık lâğımlar bulunmasıdır. Onlar kurutulup kapatıldığı ve muvakkat bir müddet için sıtma mücadele heeytinin ilâclama usulü tatbik edildiği takdirde bu hücumun önüne geçileceği muhakkaktır. Umumî sıhhat namına Belediyemizin himmetini beklemekteyiz.»

Samatya ve Şehremininde köpekler

Şehremininde Hüsniye Aşkın imzasile:

«Samatye ve Şehremini mıntakasında köpek kalabalığı gitgide çoğalıyor. Sade geceleri değil, gündüzleri bile bu mıntakalarından geçmek tehlikeli bir hal almıştır. Kudurma vak'aları zuhur etmeden bunların toplattırılmalarını veya telef edilmelerini temenni ederiz.»

Kayıb aranıyor

Aydının Balta köyünde berber Ali oğlu İbrahim imzasile:

«Dimetokanın Çengelli köyünden kardeşim Ali oğlu Nuri 17 sene evvel Edirneden İstanbula nakledilmişti. O zamandanberi kendisinden haber alamadım. Bilen ve tanıyanların lûtfen adresime yazmalarını rica ederim.»

Kayıb aranıyor

Ortaköyde Türk - Petrol şoförlerinden Bahtiyar imzasile:

«Gedizde Ziraat Bankası muhasibi iken iki senedenberi kendisinden haber alamadığım Ahmed Zeki Merdalayın ne olduğu hakkında malûmatı bulunanların insaniyet namına adresime bildirmelerini dilerim.»

RAŞİD RIZA TİYATROSU
Bu akşam Doğancılar Ayparkta
Yarın akşam Bağlarbaşı Hâlede
VELİNİN ÇOCUĞU
Komedi 3 perde
Halide Pişkin birlikte

Büyük Temsil Heyeti Tarafından
Pek yakında :
5000 LİRA
Vodvil 3 perde
Yazan: Seniye Tepsi

ZAYİ — Askerlik tezkeremi zayi ettim. Yenisini çıkartacağımdan eskisinin hükmü yoktur.
Beşiktaş Sinanpaşa Köprü sokak 36 numarada 328 doğumlu Ahmed oğlu Âkif Turan

ZAYİ — Nüfus cüzdanımı, Hasköy askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi, ve şoför ehliyetnamem, kazanç ve muayene cüzdanımı beraber kaybettim. Yenisini alacağımdan eskilerinin hükmü olmadığını ilân ederim.
1793 sicil sayılı şoför Saim Şeli
Fındıklı Ressamlar sokak 12 sayılı Kandıra odun deposunda şoför

İstanbul Borsası 20/7/941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	132,20
Cenevre	100	İsv. Frc.	29,6875
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Yokoha	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	31,0050

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muh. Bedeli Lira K.	% 7,5 teminat Lira K.	Eksiltmenin şekli	Saati
Kauçuklu şerit	1000 metre	700 —	52 50	Açık eksiltme	11,45

1 — Mevcud nümunesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı kauçuklu şerit açık eksiltme ile satın alınacaktır.
2 — Muhammen bedeli, muvakkat teminatı ve eksiltme şekli hizasında gösterilmiştir.
3 — Eksiltme 1/8/941 cuma günü Kabataşta Levazım Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.
4 — Nümune sözü geçen şubede görülebilir.
5 — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr Komisyona müracaatleri. (6030)

Cinsi	Miktarı	Arttırmanın şekli	Saati
İskarta kanavîçe	5096 Kg.	Açık arttırma	11,30 da
» çul	2320 »	» »	»

1 — İdaremizin Ahırkapı Bakımevinde mevcud yukarıda isim ve miktarı yazılı ıskarta sargılar açık arttırma ile satılacaktır.
2 — Pazarlığı 1/8/941 cumartesi günü hizalarında gösterilen saatlerde Kabataşta Levazım Şubemizdeki Satış Komisyonunda yapılacaktır.
3 — Nümuneler hergün Ahırkapı Bakımevinde görülebilir.
4 — İsteklilerin tayin edilen gün ve saatlerde teklif edecekleri fiat üzerinden % 7,5 teminat paralarile birlikte mezkûr Komisyona müracaatleri. (6080)

Nafıa Vekâleti Su İşleri Bursa 1 inci Şube Müdürlüğünden:

1 — Keşif bedelleri 13345 lira 74 kuruştan ibaret bulunan Bursanın M. Kemalpaşa, Susığırlık, Kocaçay dereleri civarında yapılacak olan ve beherinin keşif bedeli 2224 lira 29 kuruş olan altı aded tamiratı mütemadiye evinin inşası kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Bu inşaatın 6 ağustos 941 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 14 te Bursada Setbaşında İpekçiler caddesinde Nafıa Su İşleri Birinci Şube Müdürlüğü binasında eksiltmesi yapılacaktır. Eksiltmeye müteallik hususî, fennî eksiltme şartnameleri, mukavelename, keşif ve projeleri dairesinde mevcud olup müracaat edenler bu evrakı hergün görebilirler.
3 — Muvakkat teminat miktarı 1000 liradır.
4 — İsteklilerin bu işi yapabileceklerine dair kanunî ve eksiltme şartnamesinde münderiç evsafı haiz bulunmaları lâzımdır.
5 — Teklif mektublarının eksiltmenin yapılacağı saatten bir saat evvel Komisyon Reisine tevdi edilmesinin lâzım geleceği ilân olunur. (6057)

İnşaat İlânı

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden:

1 — Herekede inşa olunacak işçi paviyonları ve evlerile toprak tesviyesi, kanalizasyon, drenaj, su deposu, kaptaj, su tesisatı, yollar gibi inşaat vahidi fiat esası üzerinden kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 415.943.69 liradan ibarettir.
2 — Eksiltme evrakı 21 lira mukabilinde Sümer Bank Muamelât Şubesinden alınacaktır.
3 — Eksiltme 6/8/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 16 da Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlüğünde yapılacaktır.
4 — Muvakkat teminat 20,500 liradır.
5 — İstekliler teklif evrakı meyanında şimdiye kadar yapmış oldukları bu kabil işlere ve bunların bedellerine, firmanın teknik teşkilâtının kimlerden teşekkül ettiğine ve hangi bankalarla muamelede bulunduklarına dair vesikalar koyacaklardır.
6 — Teklif mektublarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 15 e kadar makbuz mukabilinde Ankarada Sümer Bank Umumî Kâtibliğine teslim olunacaktır.
7 — Posta ile gönderilecek teklifler nihayet ihale saatinden bir saat evveline kadar gelmiş ve zarfın kanunî şekilde kapatılmış olması lâzımdır. Postada vaki olabilecek gecikmeler nazarı itibara alınmıyacaktır.
8 — Banka ihaleyi icrada serbesttir. «4527» (6062)

Kocaeli Vilâyetinden:

İzmit - Karamürsel yolunun 22 X 423 — 26 X 291 inci kilometreleri arasındaki şose inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İhale ağustosun on birinci pazartesi günü saat on birde Vilâyet Makamında yapılacaktır. Keşif bedeli «18741» lira «5» kuruş, muvakkat teminat da 1395 lira 52 kuruştur. İsteklilerin o tarihte saat ona kadar teklif mektublarını bu miktar muvakkat teminat mektubu veya banka makbuzu, Ticaret Odası kayıd vesikası ve nihayet ihale tarihinden üç gün evvel Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden alınmış fennî ehliyet vesikasile birlikte Vilâyet Makamına, şartname, keşif hulâsası ve mukavele projesini görmek istiyenlerin de Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatleri. (6060)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Doktor, Eczacı ve Eczacı Kalfası Aranıyor

İdaremizin muhtelif yerlerinde tavzif edilmek üzere 15 doktor, 5 eczacı ve 5 eczacı kalfasına ihtiyac vardır. Doktorlara maaştan gayri mesken veya mesken bedeli verilecektir.

Fazla izahat istiyen taliblerin D. D. Yolları Zat İşleri Müdüriyetine müracaatleri. «4249» (5772)

1/8/941 tarihinden itibaren her nevi madenî kimyevî gübrelere D.D./204 No.lı tarife tatbik edilecektir.

Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilmesi. (6017)

İstanbul Deniz Komutanlığından:

Deniz Lisesi ve Gedikli Erbaş Mektebine talebe alınacak

Aşağıdaki şartları haiz olanlar Deniz Lisesile Gedikli Erbaş mektebine talebe olarak alınacaktır.

Deniz Lisesine girecek taliblerin:
1 — Yaşları birinci sınıf için 15 - 18
2 — Yaşları ikinci sınıf için 16 - 19 olacaktır.
3 — Bu yaşlardan altı ay büyük veya küçük olanlar da kabul edilecektir.
4 — Lise birinci sınıfa orta mekteb mezunları alınacağı gibi lisenin birinci sınıfında ikmale kalmış olanlar da alınacaktır.

Deniz Gedikli Erbaş Hazırlama Okuluna girmeğe taliblerin:
1 — Yaşları 11 - 17 olacaktır.
2 — Bu mektebe ilk mekteb mezunu alınacağı gibi orta okulun muhtelif sınıflarında ikmale kalmış olanlar da alınacaktır.
3 — Tahsilini yalnız bir sene zayi etmiş olanlar da alınacaktır.

Bu şartları haiz olup Deniz Lisesile Deniz Gedikli Erbaş Hazırlama okuluna girmek istiyen taliblerin 15 ağustos 941 tarihine kadar İstanbulda bulunanların Kasımpaşada Deniz Komutanlığına haricde bulunanların da mahallî askerlik şubelerine müracaatleri. (5708)

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş:
1 — Manisa Su İşleri Üçüncü Şube Müdürlüğü mıntakası dahilinde Menemen ovasındaki eski seddenin tamir, terfi ve ıslahile Menemen sulama şebekesinden noksan kalan imalât ve inşaatın ikmali işleri muhammen keşif bedeli vahidi fiat esası üzerinden «369,868» lira «47» kuruştur.
2 — Eksiltme 30/7/1941 tarihine rastlayan çarşamba günü saat 15 te Ankarada Su İşleri Reisliği binası içinde toplanan su eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.
3 — İstekliler; eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, umumî su işleri fennî şartnamesile hususî ve fennî şartnameleri ve projeleri «18» lira «49» kuruş mukabilinde Su İşleri Reisliğinden alabilirler.
4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin «18544» lira «74» kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.
5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Su İşleri Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «4046» (5530)

Askerî vaziyet

Şark cephesinde harbin aldığı son şekil

(Baştarafı 1 inci sahifede)

yürüyüş yapabilirler. Fakat sık sık muharebe etmek mecburiyetinde bulunan piyade üs üste günde 25 Km. katedemez. Buna rağmen, Alman ordularının 25 günde 600 Km ilerilemeleri şu suretle mümkün olmuştur:

Alman ordularının piyade büyük kısımları ilk defa olarak ancak 22 haziranda başlayan hudud savaşlarına iştirak etmişler ve bu muharebelerde Rus ordularını sarsıp tahrib edinciye kadar uğraşmışlardı. Fakat Kızılordular ilk hudud meydan muharebelerinden ricate başladıkları sonra. Stalin müstahkem hattına gelinciye kadar, bunlar ancak makineli, zırhlı ve motörlü Alman tümenleri (takriben 50-60 kadar) tarafından takib olunabilmişlerdir. Bu takib muharebelerine Alman piyadesi, ancak Sovyet ricatinin pek seri olmadığı tâli yerlerde iştirake imkân bulmuştur.

Stalin hattını yarmağa teşebbüsten evvel Almanların bir miktar piyade ve ağırtopçu kuvvetlerini ileri sürmüş olmaları pek tabiidir. Bunlar ise, sür'atle ileri gelmek için, herhalde ya hususî vasıta ve imkânlardan istifade etmişler yani meselâ evvelce ileri gelmiş motörlü fırkaların geri gönderilen kamyonlarına bindirilmişler, ve yahud da kısmen cebrî yürüyüşler yapmak mecburiyetinde kalmışlardır. Alman piyadesi, fena olmıyan yollarda bir kaç gün üstüste 50 şer Km. yürüyüş yapabilirler. Fakat bu işi aleddevam yapamazlar.

Bunlardan, şu netice çıkar ki, Almanlar Stalin hattını yarmak için bütün piyade kuvvetlerini ileriye alarak kullanmamışlardır. Çünkü eğer Almanlar bütün piyade kuvvetlerini ileri celbetmek isteseydiler daha çok beklemeleri iktıza ederdi. Kızılordular da Stalin hattında daha iyi yerleşmek imkânını bulurlardı.

Almanların, bu suretle bütün kuvvetlerini celb ve istimale lüzum görmeden, Stalin hattını, merkezde ve şimalde tamamile yararak sukut ettirebilmeleri ise, dün de izah ettiğim gibi, Sovyet kara ve hava ordularının 22 hazirandan 9 temmuza kadarki muharebelerde fazla tahrib edilmiş olmalarına delâlet eder.

Şimdi ise Almanlar, krokide görüldüğü üzere Leningrad ve Moskovanın zaptı için uğraşmakta ve bu yolda hayli ilerlemiş bulunmaktadırlar. Almanlara göre, Alman seri kıt'alarının bu maksadla yaptıkları ileri hareketler sebebile şimalde ve merkezde birkaç yerlerde birtakım Sovyet kuvvetleri ihata edilerek kısmen teslim olmuşlar ve kısmen de hâlâ çevrili bir halde bulunmaktadırlar. Maahaza Sovyet mukavemetinin geniş mikyasta devam etmekte olduğu da meydandadır.

Cenubda Rumen, Macar, Slovak ve Alman orduları, mukavemetleri kırılmış olan Rus ordularını arkadan Dinyepere doğru takib etmektedirler. Kiyef'in cenub batısında Mohilev mevkiinde bir Alman tümeni bir Rus tümenini çevirerek imhaya muvaffak olmuş imiş. Almanlar merkezde ve şimalde yapmakta oldukları muharebelerde şimdiki Sovyet teşekküllerinin çoğunun, bozulmuş müteaddid Sovyet kıt'alarının enkazının bir araya toplanmalarından hasıl olma olduklarını iddia etmektedirler. Bütün muharebe meydanları, sonsuz ve sayısız Sovyet silâh ve malzemelerile dolu imiş.

Sovyet ordularının ilk en ağır darbeyi hudud muharebelerinde yediği muhakkaktır. İkinci şiddetli ve seri darbeyi de bizzat Stalin hattında almıştır. Şimdi ise, Sovyet ordularına en ağır ve kat'î Alman darbeleri bilhassa merkezde ve şimalde indirilmektedir. Stalin hattı artık bir tarih olarak Alman ordularının gerilerinde bulunmaktadır. Alman iddiaları, Moskova ve Leningrad meydan muharebelerinden sonra tam teşkilâtlı ve ehemmiyetli bir kuvvet halinde Sovyet orduları kalmamasının pek mümkün olduğu merkezindedir. Bununla beraber çekilmekte olan Sovyet kıt'alarında bir inhilâl ve dağılmanın önünü almak için Sovyet hükûmeti bütün askerî kumanda ve iktidarı Staline vermeğe lüzum gördüğü gibi ordunun bütün kademelerinde yeniden siyasî komiserler ihdasını lüzumlu bulmuştur.

H. E. ERKİLET

Montrö zaferinin yıldönümü

(Başmakaleden devam)

Lozan'da Türkiyenin her cihetle istiklâlini temin eden kararlara varılmış olduğu halde Boğazlara verilecek rejimde büyük Avrupa devletlerini ikna edememekliğimiz neticesi olarak yalnız bu meselede bir noksan kalmış ve o muahedede gayriaskerî kılınan Boğazlarda beynelmilel serbest bir rejim tesis olunarak bu yüzden Türkiyeye gelmesi melhuz tehlikelere karşı bazı büyük devletlerin garantileri konulmuştu. Lozan muahedesi 24 temmuz 1923 te akdolunmuş olduğuna göre o tarihten 1936 senesine kadar bu rejim devam etti.

Bu fasıla geçen Umumî Harbi bitiren sulhların sağda solda pek çok şikâyetler ve nihayet bazı çatlaklıklar arzederek geçtiği bir devirdir. O devrin son yıllarına doğru beynelmilel emniyeti bütün bütün zabıtasız gösteren azçok ehemmiyetli vakıaların taaddüdü Türkiyeyi Boğazlar işinde daha sağlam kararlar talebine sevketti. Açık olan Boğazlardan bize gelebilecek tehlikeler için garanti vermiş devetlerin aralarında anlaşarak tedbirler alabileceklerine itimad edilemiyecek vaziyetler tahaddüs eylemişti. Bu şartlar içinde biz Boğazların gayriaskeriliğini kaldırarak vaziyete filen kendimizin hâkim olduğumuzu ilân edebilirdik.

Bunu yapmadık, ve o zamana kadar cereyan eden hâdiseleri delil göstererek alâkadar devletleri Boğazlar rejimini Türkiye için kat'î surette emniyeti mucib bir vaziyete ifrağ eylemeğe davet ettik. Delillerimiz çok kuvvetli ve talebimiz kat'iyyen yerinde idi. Bunun neticesi olarak Montrö'de toplanan konferansın hayli zorluklar geçiren müzakerelerinden Boğazları Türkiye hakimiyetine iade eden yeni bir rejim çıktı. İşte beş yıl evvel dün adına artık Montrö mukavelesi denilen bu yeni rejimin muahedesi İsviçrenin küçük şirin kasabasında imzalanıyor, Türk istiklâlinin son ve tek noksanını da ortadan kaldıran hâdisenin haberile bütün Türkiye çalkanıyor, ve gene beş yıl evvel dün kahraman Türk ordusu artık gayriaskeriliği kaldırılan Boğazlara şan ve satvetle dahil olarak bu sayede Türk vatanı hiç gediksiz bir bütün haline girmiş bulunuyordu.

Boğazlar rejiminin Montrö'ce aldığı yeni şeklin tahakkukunda İngilterenin bize samimî ve hakşinas bir muzaheret göstermiş olduğunu da bugün memnuniyetle hatırlayoruz. Yeni Boğazlar rejiminde şimal komşumuz Rusya menfaatlerinin azamî imkân dairesinde sıyanet edilmiş olduğu da bir hakikattir. Filhakika yeni rejime göre Sovyetler Cumhuriyeti Türkiye ile dost olarak yaşadığı müddetçe Boğazlardan dolayı herhangi bir endişeye düşmiyecek vaziyette bulunuyordu.

Montrö muahedesinin ana hükümleri şunlardır:

1 — Boğazlar beynelmilel ticaret için serbest geçidler olmakla beraber herhalde ve her zamanda mutlak Türk hakimiyetine aiddir.

2 — Harb gemilerinin Boğazlardan geçmesi için sıkı kayıdlar ve şartlar konulmuştur.

3 — Harb zamanlarında ve bilhassa Türkiyenin emniyet ve selâmetile alâkadar harb zamanlarında Türkiyenin Boğazlar üzerindeki hakimiyeti kat'idir.

İşte dün beşinci yıldönümünü idrak etmiş olduğumuz yeni Boğazlar rejiminin ona takaddüm etmiş olan vaziyetlerle birlikte hulâsası budur. Montrö muahedesi bütün Türk tarihinin en büyük muahedesi saymakta tereddüd etmediğimiz Lozan sulhunu ikmal eden bir eserdir.

Montrö müzakerelerini Atatürk alâka ile takib etmiş ve Lozan gibi onu da İsmet İnönünün siyaset ve kiyaseti başarmıştı. Büyük kıymeti şimdi daha iyi anlaşılan bu güzel eserin mübdilerini hürmetle ve şükranla anmak cümlemizin samimî vicdan borcumuzdur.

YUNUS NADİ

Suriyede vaziyet

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Nakkaş, Times gazetesinin muhabirine demiştir ki:

«— Lübnan, kendisine komşu olan devletlerle iktısadî bir camia halinde yaşamak lüzumunu müdriktir. Bu devletlerarası bir gümrük birliği veya iktısadî bir federasyon teşkili mümkünse de camiayı teşkil edecek devletlerin siyasî istiklâlinin tam olarak muhafaza edilmesi şarttır.»

İngilizler vaziyetten memnun

Londra 21 (a.a.) — Suriyede muhasamatın kesilmesi ve mütarekenin bir samimiyet havası içinde imzalanması üzerine müttefiklerin Yakınşarktaki vaziyeti düzelmiştir. Suriyenin stratejik vaziyeti çok mühimdir. Meselâ bugüne kadar büyük bir tehlike teşkil eden Kıbrıs şimdi İngilterenin ileri mevzilerinden biri olmuştur. Almanlar için Irak ve İran yolu kapatılmıştır. Almanlar ancak Karadeniz ve Kafkasyanın kontrolunu elde etmek suretile Iraka ve İrana ilerliyebilirler.

Ayni zamanda Türkiyenin vaziyeti de düzelmiştir. Ve bu memleketi tehdid eden ihata tehlikesi ortadan kalkmıştır.

İngiliz hava kuvvetleri Suriyedeki üslerinden hareket ederek Yunan sahilleri boyunca İtalyan limanlarına kadar Rumen petrolunu nakletmeğe teşebbüs eden petrol gemilerine hücum edebileceklerdir.

Bundan maada İngiliz hava kuvvetleri ve donanmasının Afrika sahilleri boyunca gösterdikleri faaliyet yüzünden münakalâtın idamesi günden güne güçleşen Rommelin vaziyeti fenalaşıyor. Tobruk, faaliyetsiz duran Libyadaki Alman askerleri için eskisi gibi bir tehlike teşkil etmektedir. Bu faaliyetsizlik erzak ile caphane noksanlığına ve askerlerin sıhhat bozukluğuna atfedilebilir.

Suriyedeki mütareke müttefiklerin stratejik vaziyetlerini düzeltmekle beraber Suriye halkına da büyük iktısadî faydalar temin etmiştir.

Zira Suriye sterling memleketleri grupuna ithal edilmiştir. Suriye ve Lübnan normal zamanda Filistine senede bir milyon 300 bin sterling kıymetinde mal satmaktadır. Ve ayni zamanda Filistinin en iyi alıcılarındandır. Filhakika Suriye ve Lübnanın Filistindeki satışları senede 300 bin ilâ 600 bin sterling arasındadır.

Kuyuda boğulan kızcağız

Beyoğlunda Kantarcılar sokağı 7 numarada oturan 7 yaşlarında Vartuhi, evin civarındaki boş bir arsada oynarken, ağzı açık bırakılan kuyuya düşerek boğulmuştur. Vak'adan haberdar edilen itfaiye tarafından çocuğun cesedi kuyudan çıkarılmıştır.

Sovyet harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Çetelerimiz, Alman kıt'alarının gerilerine muvaffakiyetli hareketler yapmakta ve düşmana ağır zayiat verdirmektedirler.

Hava kuvvetlerimiz, gayrimüsaid hava şartlarına rağmen, harekâtına devam etmiş ve bazı düşman motörlü cüzütamlarile, hava kuvvetlerini imha etmiştir. 25 düşman tayyaresi tahrib edilmiştir.

Hava kuvvetlerimiz Baltık denizinde bir düşman tarpitosu batırmışlardır.

Gece harekâtı

Moskova 21 (a.a.) — Sovyet istihbarat dairesinin tebliği:

20 temmuz gecesi, Poloosk - Nevel, Smolensk, Novograd - Volinsk istikametlerinde muharebeler anudane bir surette devam etmiştir. Cephenin diğer istikametlerinde ve merkezinde büyük mikyasta harekât vuku bulmamıştır.

20 temmuzda, hava kuvvetlerimiz 31 düşman tayyaresini düşürmüşlerdir. Altı tayyaremiz zayi olmuştur.

Ruslar, tahliye ettikleri şehirleri yakıyorlar

Zurich 21 (a.a.) — Tribuna gazetesinin şark cephesinde bulunan muhabiri, yazdığı bir makalede düşmanın her geçeceği yerde her şeyi tahrib etmek hususunda takib edilen Sovyet siyasetinin ne kadar tam olarak tatbik edildiğini anlatmaktadır.

Her ne kadar bir kaç silâh ve iplik fabrikası kısmen hasara uğramışlarsa da Smolensk bu siyasetin bilhassa kurbanı olmuştur. Sovyet Karelisinde Sovyet Ruslar bütün şehirleri hâk ile yeksan etmişlerdir. Vartsilacda senelik istihsali 29 bin tonu bulan meşhur Siemens Marten çelik fabrikalarından gözükür hiç bir şey kalmamıştır.

Muhabir şark cephesinde yağmurların başladığını bahis mevzuu ederek diyor ki:

«Taarruz başladığındanberi ilk defa olarak şiddetli yağmur fırtınaları başlamıştır. Şayet yağmurlar devam edecek olursa kolayca bataklık halini alan bu mıntakalarda Alman motörlü kıt'alarının ileri hareketi en büyük müşkülât karşısında bulunacaklardır.»

Moskova, mutad manzarasını muhafaza ediyor

Londra 21 (a.a.) — Röyter ajansının Moskova hususî muhabiri Alexander Werth, şunları bildiriyor:

Rus devlet merkezine henüz hiç bir hava akını yapılmamıştır. Fakat ışıkları karartma hakkındaki nizamname her zamandan daha büyük bir ihtimamla tatbik edilmektedir. Alârm işareti verildiği zaman şehir dahilinde bütün seyrüsefer tatil edilmekte ve herkes sığınaklara iltica etmektedir. Moskova, normal manzarasını hâlâ muhafaza etmektedir. Gazetelerin verdiği haberlere göre Leningrad da ayni vaziyette bulunmaktadır. Filhakika Leningradda mağazaların hergün muntazaman açıldığı ve amelenin fabrikalarda istihsali artırmakla meşgul bulunduğu haber verilmektedir.

Moskovadaki büyük mağazaların kâin bulunduğu meşhur Kuznetski caddesinde Hitler aleyhinde yapılmış bir çok resimler, ilânlar teşhir edilmektedir. Bunların içinde yağlı boya ile yapılmış olan tablolar bile vardır. Resimlerin bazılarının altında hiciv mahiyetinde mısralar da görülmektedir.

Tablolardan biri 1242 senesinde Teuton şövalyelerinin Leningrad civarında nehirde nasıl boğulduğunu tasvir etmektedir. Bu tabloda Alman esirlerinin getirildiği ve balıkların dile gelerek «Bunlar gene hep o adamlar» dediği görülmektedir. Almanların zulmü altında ıstırab çeken milletleri temsil eden bir çok tablolar bulunduğu gibi düşman aleyhinde çalışan bozguncuların hareketlerinin takdirle karşılandığını gösteren tablolar da vardır.

Smolensk harbi hakkında Londrada tahminler

Londra 21 (a.a.) — Ofi: Her iki tarafın tahminin fevkinde ağır zayiata uğramış oldukları Smolensk muharebesine müteallik olarak bazı askerî müşahidlerin serdetmekte oldukları mütalealar, ihtimal ilk zırhlı cüzütamların 12 temmuza doğru şehrin yakınlarına kadar müdafaa hattını yarmış oldukları merkezindedir.

Ayni mehafil, bu cüzütamların imha edilmiş olduğu mütaleasını da serdetmektedirler. Taarruzun müteakıb devresinde Almanlar, gediği genişletmek ve kâfi derecede kuvvetlerle şehri garb tarafından himaye eden Dinyeper nehrine vasıl olmak teşebbüslerinde bulunmuşlardır. Bir çok sualler, cevabsız kalmaktadır. Acaba Almanlar, şimdiye kadar nehri geçmeğe muvaffak olmuşlar mıdır? Eğer geçmişlerse bunun için ne kadar zaman sarfı lâzımgelmiştir?

Rus toplarının ateşi altında nehrin geçilmesi ne kadar insan ve malzeme ziyaına sebebiyet vermiştir? Bu sualler sorulduğu zaman hatta Alman muhibbi olan eksperler de tereddüd etmektedirler ve Moskovanın işgali imkânından şüpheye düşmeğe başlamışlardır.

Diğer eksperler, Smolenskten sonraki ileri harekât hakkında da çetin bir takım sualler irad etmektedirler. Şayet Ruslar, görüldüğü veçhile, Almanlar tarafından yanaşılmış olan şehri karış karış müdafaa edecek olurlarsa Moskova istikametinde ileri hareketi mevzuu bahsolabilir mi? Bu hal, Vitebsk ve Mohilev etrafındaki muharebeleri kısmen izah etmektedir. Bu muharebelerin hedefi, Alman ileri hareketinin cephelerini tehdid eden Rus ordularını bertaraf etmektedir.

Maamafih bu muharebelerin gayesi Smolensk mıntakasındaki Alman kıtaatını takviye etmektir.

Dün Muğlada 6 zelzele daha oldu

Muğla 21 (a.a.) — Bugün burada birisi 1,30 da, diğerleri de 11,30 ve onu takib eden dakikalarda olmak üzere altı yer sarsıntısı olmuştur. Bunlardan ilk üç yer sarsıntısı şiddetli olmuştur. Hasar yoktur.

"Churchill tankları,,

İngilizler dünyanın en müthiş zırhlı arabalarını yaptılar

Londra 21 (a.a.) — İaşe Nazırı halen İngiltere fabrikalarında toplan imal edilmekte olan ağır piyade tanklarına Çörçil ismini vermiştir. Dünyada hiçbir ordunun bu kadar müthiş bir silâha malik olmadığı sanılmaktadır. Bu tankların zırhları mürettebatı azamî derecede koruyacak kabiliyette yapılmaktadır. Sikletine rağmen bu tanklar her türlü arazide hayret veren bir sür'atle ilerlemektedir. Topları son derece kuvvetli ve arabanın içinde asgarî bir yer tutmaktadır. Bir çok düşman tanklarının, bu topların tahribkâr ateşine uzun müddet tahammül edebileceğine ihtimal verilmemektedir. Bu tank hareketsiz bulunduğu vakit kale vazifesini görebilecektir. Başvekil Çörçil, plânları mahrem tutulan bu tanklardan birine binerek tecrübesini yaptığı zaman tankın bir taksi kolaylığile sevk ve idare edildiğini görmüştür.

«V» işareti propagandası

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Alman işgali altındaki memleketlerde İngiliz radyolarını dinleyenleri tehdid eden ağır cezalara rağmen Alman makamları halkın Britanya «V» harfini dinlemediklerini iddia etmekten vazgeçmiştir. Bilâkis «V» nin Alman zaferinin remzi olarak kabul edilmesini taleb etmişlerdir. Pazar akşamı Alman spikeri Fritscher Berlin radyosunda demiştir ki:

«— Amsterdam, Rotterdam ve Lahide bu remzi taşıyan büyük bayraklar dalgalanmaktadır. Tayyareler gene bu remzi taşıyan beyannameler atmışlardır. Belçikada arabalar, kamyonlar, lokomotifler hepsi bu işareti taşımaktadır. Pariste Eyfel kulesine çok büyük bandrollar asılmıştır. Oslo'da da şimendifer garlarına bu remzi taşıyan büyük bandrollar asılmıştır. Prag bahçelerinde çiçekler «V» şeklinde tanzim edilmiştir ve gazetelerde de bu harf tezad teşkil eden renklerle neşredilmektedir.»

Cenubî Afrikada

Capetown 21 (a.a.) — İngiliz -V- zafer hareketi dün Cenubî Afrikada anî tezahürata vesile olmuş ve bu zafer remzi memleketin her tarafına yayılmıştır.

Johannsburgdaki askerler iki parmaklarını açmak suretile -V- selâmını kabul etmişlerdir. Remz tebeşirle Capetown garajları duvarlarına, otobüslere, trenlere ve otomobillere yazılmıştır.

Bir tüccar, -V- harfi şeklinde 2000 rozet satarak hasılatını askerî kulübe teberru etmiştir.

İşaret Amerikada da taammüm etti

Nevyork 21 (a.a.) — «İngiltereye Koli» ismini taşıyan yardım teşkilâtı derhal İngilizler lehine bir «V» mücadelesi açmıştır. «V» remzi memleketin her tarafında ilânlarda, kartlarda, pencerelerde ve yakalarda gözükecektir. Hasılatı yardım sandığına aid olmak üzere «V» şeklinde rozetler satılacaktır.

Tanınmış iki Amerikan musikişinası bir «V» zafer marşı bestelemişlerdir. Bu marş «İngiltere ebedidir» marşını piyasaya çıkaran tabi tarafından bastırılacaktır.

Bundan böyle İngiltereye gönderilecek elbise paketlerinin yepsine «V» harfi konulacaktır.

Komünist ve Yahudiler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

larını artırmış olduklarından dolayı birçok Yahudiler de mahkemeye verilmiştir.

Bulgaristan, Yahudilerden vergi alıyor

Sofya 21 (a.a.) — Stefani ajansından: Bir kararname, aslen Yahudi olan eşhasın tediye mecburiyetinde bulundukları verginin yüzdesini tesbit etmektedir. Baba veya anası Yahudi olan eşhas, Yahudi addedilmektedir. Yahudiler, malik oldukları emval ve emlâkin kıymeti üç milyon levayı tecavüz etmediği takdirde yüzde yirmi ve bu miktarı mütecaviz olması halinde de yüzde yirmi beş nisbetinde vergi tediye edeceklerdir. Kıymetleri iki yüz bin levadan aşağı emlâk vergilerden muaftır.

Bu kararname, ahiren Bulgaristana ilhak edilmiş olan arazide meskûn bulunan Yahudilere de şamildir.

Köstencede bir komünist idam edildi

Bükreş 21 (a.a.) — Bir komünist Köstencede idam edilmiştir. Bu komünist 1938 de komünist faaliyeti yüzünden 6 ay hapse mahkûm edilmişti. 22 haziranda düşman tayyarelerinin Köstence elektrik fabrikasını daha iyi görebilmeleri için alarm halinde fabrika tenviratının söndürülmemesi için dört arkadaşı nezdinde teşebbüste bulunmuştur.

Japon kabinesinin askerî rüesa ile bir içtimaı

Tokyo 21 (a.a.) — Yeni Konoye kabinesi bugün ilk defa olarak yüksek askerî ve bahrî kumandanlarla müşterek bir toplantı yapmıştır. Bu hususta neşredilen tebliğ, yüksek kumanda heyetile hükûmet arasında sıkı bir işbirliği zaruretinden bahsetmektedir. İdarenin ve askerî kuvvetlerin faaliyet ve gayretleri arasında ahengi daima muhafaza etmek için bu kabil konferanslar sık sık yapılacaktır.

Domei ajansı, hariciye erkânı arasında büyük mikyasta değişiklikler yapılmasının önüne geçilemiyecek bir zaruret olduğunu bildiriyor.

Alman harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

bir çok Sovyet birlikleri çevrilmiş bulunmakta ve kurtulmak için çok gayret sarfetmekte, düşman çok kanlı zayiat vermektedir.

Dinyester cephesi de çetin bir mücadeleye sahne olmaktadır.

Şimalde Alman kıt'aları Peipus gölünün şarkında yeni mevziler zaptetmişlerdir.

Ukraynada vaziyet

Presbourg 21 (a.a.) — Slovakya istihbarat bürosunun cephe muhabirine göre, kurtarılan Ukraynada hayat, normal gidişini almıştır. Hasad iyi olacaktır.

Stalin hattı ilerisindeki muazzam meydan muharebesi

Berlin 21 (a.a.) — D. N. B. ajansı, askerî vaziyet hakkında bugün şu izahatı vermektedir:

Sovyetler Birliğine karşı açılan harbin ilk ayı bugün bitmektedir.

Alman ordusu, şiddetli muharebelerden bugün eski Sovyet - Alman nüfuz hududundan 600 kilometreden daha fazla bir mesafede bulunmaktadır. Yeniden bir imha muharebesi cereyan etmektedir. Fakat bu sefer bu imha muharebesi Stalin hattının şarkında olmaktadır, o hat ki, Rus kumandanlığı tarafından zaptedilemez telâkki ediliyordu.

Bir aylık bir muharebeden sonra bugünkü vaziyeti, 1940 senesinin 7 haziranında, Weygand hattının yarılmasından sonraki vaziyetle mukayese edecek olursak görürüz ki, 7 haziranda Alman cephesi Manş sahilile Meuse nehri arasında şiddetli bir meydan muharebesine tutuşmuş bulunuyordu ve şimdi de Stalin hattının ötesinde ona benzer bir meydan muharebesi cereyan etmektedir.

1940 ta olduğu gibi bugün de kat'î unsur, düşmanın sür'atle muhtaç olduğu istirahate meydan vermemek ve onu en son ihtiyatlarını da bu meydan muharebesi için toplamağa mecbur etmektedir.

Sovyet cephesinde vaziyet Fransa cephesinde olduğundan çok daha fazla müşküldür. Buna rağmen Sovyet harbinin ilk ayı sonunda şu cihetler müşahede edilebilir:

1 — Kızılordu, telâfisine imkân olmıyan zayiata uğramıştır. Öyle ki, daha şimdiden son ihtiyatları da seferber edilmesine ihtiyac hasıl olmuştur.

2 — Sovyet Birliğinin Avrupa kısmında artık sulh zamanından hazırlanmış devamlı bir müstahkem hat kalmamıştır.

3 — Sovyet ordusunda ciddî bir buhran görülmektedir.

Buna mukabil Alman harekâtı muntazaman devam etmektedir. Alman ordusu; nasıl şimdiye kadar bütün düşmanlarını yendiyse, Sovyetleri de yenecektir ve bu suretle de artık Almanya şarktan tehdid altında bulunmıyacaktır.

Eski Rus - Fin hudundundaki istihkâmlar yarıldı

Berlin 21 (a.a.) — Şark cephesinin şimal mıntakasında müteaddid müşkülâta rağmen Alman - Fin kıt'aları dikkate değer muvaffakiyetler elde etmişlerdir.

Sovyetler, Alman - Fin kıt'alarının ileri hareketini durdurmak ümidile hudud mıntakasındaki ormanlara ateş vermişlerdir. Fakat Alman - Fin kıt'aları yollarına devam etmişlerdir. Hem de bütün teçhizatlarını, silâh, cephane, yiyecek ve hususî malzemeyi beraber götürmek suretile. Esasen yollar da pek bozuk olduğundan arabalar pek ağır gidebilmektedir.

İşte bütün bu müşkülâta rağmen Alman - Fin kıt'aları geniş mıntakalar işgal etmişler ve eski Rus - Finlandıya hudundundaki Sovyet istihkâmlarını yarmışlardır.

Alman muhribleri Murmansk civarına hücum ettiler

Berlin 21 (a.a.) — Bir Alman destroyer teşekkülü, Murmansk civarında Sovyet telsiz telgraf istasyonuna taarruz ederek topla telsiz binalarını ateşe vermiştir.

Diğer taraftan D.N.B. nin öğrendiğine göre 18 temmuzda Alman savaş tayyareleri Riga körfezinde müteaddid Sovyet hücumbotuna hücum etmişler ve bunlardan birini batırmışlardır.

Tahrib edilen Sovyet vesaiti

Berlin 21 (a.a.) — Mühim bir iltisak noktası civarında yürüyüşte bulunan Sovyet kollarına yaptıkları bir hücum esnasında Alman savaş tayyareleri dün 120 otomobil ile 10 tank tahrib emtiş lerdir.

Sovyet ve Fin elçilerinin vaziyeti

Helsinki 21 (a.a.) — D. N. B.: Sovyetlerin Finlandiya nezdindeki elçisinin harektine bundan bir kaç gün evvel müsaade edilmişti. Fakat Sovyetler Moskovadaki Finlandiya elçilik memurlarını bir bitaraf memlekete göndermek hususundaki vadini tutmadığından, Sovyet elçisinin de hareketi geri bırakılmıştır.

Binaenaleyh, Rusyadaki Finlandiya siyasî mümessilerinin akıbeti belli oluncıya kadar Sovyetlerin Helsinki elçisi Orlof ile elçilik erkânı ve diğer 30 sivil memuru Helsinkide alıkonulacaktır.

İzmir Beden Terbiyesi bütçesi 270,390 lira

İzmir (Hususî) — İzmir beden terbiyesi mıntakasının 941 bütçesi 270390 lira olarak tespit edilmiştir. Bütçe, geçen seneye nazaran yüksektir ve programda yeni işler vardır. Güzelyalı ve Basmanede tam tesisatlı bir spor sahası vücude getirilecektir. Karşıyaka sahası da genişletilecektir. Şehirde büyük bir güreş salonu tesisi de kararlaştırılmıştır. Çünkü İzmirde 150 kadar güreşçi bulunduğu halde bir güreş salonu yoktur.

Hatay 23 temmuz bayramına hazırlanıyor

Hatay (Hususî) — Hatay kurtuluşunun ikinci yıldönümü olan 23 temmuz gününün lâyıkile ve candan kutlanması için vilâyetimizin her tarafında hazırlıklara başlanmıştır.

Bir haftadanberi Antakyada valimizin riyasetinde teşekkül etmiş olan heyet geniş ve zengin bir kutlama programı hazırlamıştır. Bu program el ilânları halinde basılıp alâkadar dairelere ve halka dağıtılacaktır.

Dünkü merasim

Yurdun her yerinde ve Halkevlerinde Montrö'nün yıldönümü tes'id edildi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

çok kalabalık olmuş, konferans salonu, samiine kâfi gelmemiştir.

Merasime saat 17 de İstiklâl Marşı ile başlanmış, müteakıben, Halkevi reisi Ekrem Tur kürsüye gelerek bugünün ehemmiyeti hakkında bir konferans vermiştir. Ekrem Tur, Montrö mukavelesinin ne şartlar altında imza edildiğini izah ettikten sonra sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Montröde Türkün ezelî hakkı tanınmış ve Boğazların hakikî sahibi ve şanlı bekçisi olan ordumuz tarafından işgalini temin etmiştir. Bu suretle Ebedî ve Millî Şeflerimizin sulhperver siyaseti bir kere daha bütün cihanca takdir edilmiş, yekpare bir granitten sağlam olan Türk birliği ve Türkün yenilmez kuvveti önünde baş eğilmiştir.»

Ekrem Turun konferansından sonra, Halkevi orkestrası ve korosu tarafından konserler verilmiştir.

Eminönü Halkevinde

Eminönü Halkevinde de saat 21,30 da merasim yapılmıştır. İstiklâl Marşını müteakıb Ev reisi Yavuz Abadan heyecanlı bir konferans vermiştir. Yavuz Abadan sözlerine şöyle başlamıştır:

«— Montrö mukavelesinin imzalanmasındanberi geçen beş yıl gösterdi ve ispat etti ki, bu anlaşma hem yüksek bir kiyaset ve basiret eseri, hem de mükemmel bir sulh ve emniyet unsurudur. Cihanı sarsan büyük yangının müthiş, tahribkâr sirayet kabiliyetini Türk sınırlarında kıran sebeb, Montröde parlak zaferine şahid olduğumuz uzağı görür, temkinli ve daima hak prensipine dayanan Türk siyasetidir. Bu buhranlı devirde yurdumuzun, barış ve emniyetini koruyan âmiller arasında Boğazlarda mutlak ve lekesiz Türk hâkimiyetini tesis eden Montrö anlaşmasına düşen pay pek büyük ehemmiyetlidir.»

Anlaşmanın tarihçesini yapan hatib, bu toprakların her zerresinin Türk kahramanlarının kanlarile yoğrulduğunu, beş asır fasılasız Türk hâkimiyetinde bulunan Boğazların can ocağımızın emniyetini teşkil ettiğini söylemiş ve sözlerini şu cümlelerle bitirmiştir:

«— Milletler arasında haklı ve âdil bir barış nizamının mürevvici olan Türklük namına orada yer, gök ve denizin tatlı bir ahenkle kucaklaşukları Boğazlarda feragat ve kahramanlık timsali Mehmedcik yurdu ve sulhu bekleyor. Kalbinde tükenmez istiklâl ve hürriyet aşkı, gözünde nefse itimad gururu, icab ederse kanını dökmeğe, canını vermeğe hazır bu yurd ve sulh bekçisine bu sıfat ve bu vatan ne kadar yakışıyor?»

Yavuz Abadan sözlerini sürekli alkışlar arasında bitirmiş, bunu Halkevi orkestrasının güzel bir konseri takib etmiştir.

Sarıyer Halkevinde

Sarıyer Halkevinde Montrö şerefine susporları müsabakaları tertib edilmiş, gece de konferans ve konser verilmiştir. Müsabakalar Büyükderede Beyazpark yüzme havuzunda yapılmıştır. Muhtelif müsabakalarda şu neticeler alınmıştır

Küçükler arasında, 50 metre serbest— Birinci: Seyhan, ikinci: İbrahim;

50 metre sırtüstü — Birinci: Seyhan, ikinci: Cevdet.

50 metre kurbağalama — Birinci: Cevdet, ikinci: Ferruh.

4X50 metre bayrak — Birinci takım (İsmet, Süleyman, İbrahim, Emin)

Atlamalar — Birinci: Çevik, ikinci: Süleyman, büyükler arasında, 100 metre serbest — Birinci: Necdet, ikinci: Yusuf.

100 metre sırtüstü — Birinci: Bürhan, ikinci: Tarık.

200 metre serbest — Birinci: Necdet, ikinci Yusuf.

200 metre kurbağalama — Birinci: Tarık, ikinci: Bürhan.

400 metre serbest — Birinci: Necdet, ikinci Yusuf.

4X100 bayrak — Birinci takım (Necdet, Yusuf, Tarık Süleyman)

Atlamalar — Kule birincisi: Bürhan, ikinci: Ziya,

Tramplen: Birinci: Mahir, ikinci: Necdet gelmiştir.

Kolonya, Lil ve Roterdam bombalandı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Rotterdamdaki doklara yeni bir hücum daha yapılmıştır.

Düşman müdafaa teşkilâtının mutad faaliyetine rağmen bu harekâttan bütün tayyarelerimiz dönmüştür. Bombardıman tayyarelerimizin başka bir düşman avcısını düşürdükleri tahakkuk ettiğinden pazar gecesi Almanyaya yapılan akın esnasında iki düşman avcısının düşürüldüğü sabit olmuştur.

Avcı tayyarelerimiz Fransa üzerinde taarruzi devriye faaliyetinde bulunmuşlar ve bir çok düşman hava meydanlarına hücum etmişlerdir.

Sahil teşkilâtına mensub tayyareler deniz üzerinde mutad devriye faaliyetlerine geniş mikyasta devam etmişlerdir. Bu devriye faaliyetinden bir tayyaremiz üssüne dönmemiştir.

Lil'e yapılan akın

Londra 21 (a.a.) — İngiliz bombardıman tayyareleri bu sabah bir çok avcıların himayesi altında şimalî Fransada Lille şehrinden sanayi hedeflerine hücum etmişlerdir. Şimdiye kadar alınan raporlara göre, beş düşman avcısı düşürülmüştür. Dört İngiliz avcı tayyaresi dönmemiştir.

Batırılan Alman vapurları

Londra 21 (a.a.) — İngiliz Hava Nezareti istihbarat servisinin tebliği:

İngiliz hava kuvvetleri 7000 tonilâtoluk bir sarnıç gemisi daha batırarak bu hafta sonuna kadar batırılan düşman vapurlarının mecmu tonilâtosunu 55 bine çıkarmışlardır. Evvelâ avcılarımızın hücumuna uğrıyan sarnıç gemisine bilâhare Blenheim bombardıman tayyarelerimiz Touquet civarında rastlamışlardır. Blenheimler hücumlarını yapmak için vapurun direkleri hizasına kadar inmişler ve bombalarını atmışlardır. Bir bomba vapurun tam arka kısmına isabet ederek şiddetli bir infilâka sebebiyet vermiştir.

Diğer bir hücum esnasında İngiliz bombardıman tayyareleri üç düşman tayyaresi püskürtmüşler ve bunlardan birinden siyah bir duman çıktığını görmüşlerdir.

Bilâhare yapılan bir keşif esnasında sarnıç vapurunun Bercksur - Mer civarında karaya oturduğu ve geminin burun tarafının havaya kalktığı ve etrafına bir petrol tabakasının yayılmakta olduğu görülmüştür.

Berlin 21 (a.a.) — Alman resmî tebliği:

İngiltereye karşı mücadelede Alman hava kuvvetleri dün gece İngiliz şark sahilleri açıklarında ceman 11 bin tonluk iki ticaret gemisini ve bir düşman seri hücumbotunu batırmışlardır.

Harb tayyareleri İskoçyanın şark ve İngilterenin cenubu şarkî sahillerinde liman tesisatını ve gene cenubu şarkî tayyare meydanlarını bombardıman etmişlerdir.

Şimalî Afrikada Alman savaş tayyareleri Tobrukta İngiliz topçu mevzilerine ve rıhtımlara müessir surette hücum etmişlerdir. Hava muharebeleri esnasında üç İngiliz avcı tayyaresi düşürülmüştür.

İngiliz tayyarelerinin dün sabah erkenden Manş sahiline yaptıkları hücum teşebbüsleri esnasında Alman av tayyareleri ve hava dafi topları sekiz düşman tayyaresini, ileri karakol gemilerimiz ve diğer harb gemileri de beş İngiliz tayyaresini düşürmüşlerdir.

İngiliz savaş tayyareleri garbî Almanyada bir kaç yere infilâk ve yangın bombaları atmışlardır. Sivil halk arasında zayiat olmuştur.

İngiltere üzerinde

Londra 21 (a.a.) — Hava Nezareti, bugün Alman tayyarelerinin İngiltere üzerinde pek az faaliyet göstermiş olduğunu bildirmektedir. Bu tayyareler İskoçyanın şarkında bir çok noktalara ve şimali şarkisinde iki noktaya bombalar atmışlardır. Bu bombalar, biraz hasar ika etmiştir. Bir kaç yaralı vardır.

İngiliz tayyareleri, işgal altında bulunan Fransız sahillerine hücum etmişler ve salimen dönmüşlerdir. İngiliz tayyareleri, bir Alman avcı tayyaresi düşürmüşlerdir.

İngiliz tayyareleri, Rhenaniedeki askerî hedeflere ve Roterdamdaki doklara da hücum etmişlerdir.

İngiliz kabinesinde değişiklik

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Harold Nicholson, British Broadcasting reisliğine, albay Watt Başvekilin parlamento hususî kâtibliğine getirilmişlerdir.

Sir Hugh Seely Hava Nezareti müsteşar muavinliğine, yüzbaşı Balfour ile meb'uslardan Tom Williams da meclisi hâs azalıklarına tayin edilmişlerdir.

Röyterin mütalealan

Londra 21 (a.a.) — Röyter ajansının siyasî muharriri şunları yazmaktadır:

Başvekilin hükûmette yaptığı değişiklikler harb kabinesi azalıkları haricindeki makamlara inhisar etmiştir.

Butler'in Maarif Nazırlığına getirilmesi Hariciye Nezareti müsteşarlığına yaptığı hizmetlerin bir mükâfatı olarak telâkki edilebilir.

Lancaster dükalığı şansölyeliğine tayin olunan Duff Cooper'in harb kabinesi namına Uzakşarka bir vazife ile gönderilmesi son zamanlarda tatbik edilen bir siyaset cümlesinden bulunmaktadır. Hatırlardadır ki sabık nazırlardan Lord Harlech son zamanlarda cenubî Afrikaya fevkalâde komiser olarak gönderilmişti. Kezalik Malcolm Macdonald da Kanadaya fevkalâde komiser tayin edilmiş bulunduğu gibi Lyttelton Kahireye Devlet Nazırı sıfatile mümessil olarak gönderilmiş ve Cross da Avustralya fevkalâde komiserliğine tayin edilmişti.

Duff Cooper'in Uzakşarka gönderilmesi Başvekilin muhtelif siyasî, askerî ve idarî makamların her yerde tam bir ahenkle çalışmalarına nekadar büyük bir ehemmiyet verdiğini ispat etmektedir. Cooper vaktile Bahriye Nazırlığı yapmış olduğu gibi Harbiye Nezareti müsteşarlığında da bulunmuş olduğundan Uzakşarkı alâkadar eden meseleleri münakaşa edilebilecek bir vaziyettedir.

Hazine tediyat şefliğine tayin edilen Lord Hankey kabinenin bir çok komitelerine reislik etmekte devam edecektir.

Sabık ve müteveffa Başvekil Bonar Law'ın oğlu Aklaw Harbiye Nezareti müsteşarlığından Hariciye müsteşarlığına getirilmektedir. Çörçil'in damadı olan Duncan Sandys Harbiye Nezareti maliye müsteşarlığında Law'ı istihlâf etmektedir. Yarbay Sandys harbin başındanberi orduda bulunmaktadır.

HASAN ÖZLÜ Unlarının

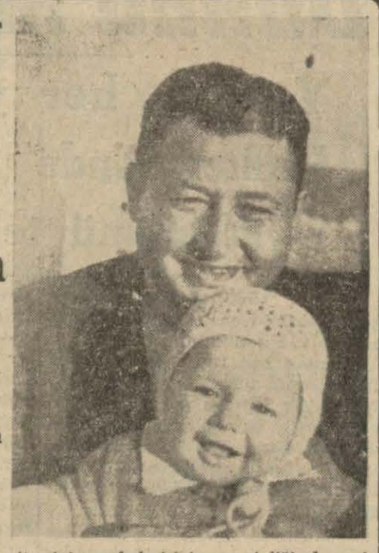

Müstahzırı Eczacı HASAN HASSAN'ın

Torunu Turgud Hassan

ve

Oğlu Nevin Hassan

Terkibindeki bol miktarda vitamini ve kalorisinin zenginliği, kuvvei gıdaiyesinin yüksekliği, tazelik ve tabiiliği sebebile dünyanın en mükemmel çocuk maması olduğu kabul olunmuş ve bu hususta en büyük mevkii kazanmış ve diplom donorla tasdik olunmuştur. Muktedir çocuk mütehassısları doktorlar tarafından hararet ve takdirle tavsiye olunan Yulaf, Mercimek, Pirinç, İrmik, Patates, Bezelye, Türlü, Nişasta, Mısır, Çavdar, ve Buğday Özlü Unları yavruların tombul tombul, sıhhatli, neş'eli gürbüz yaşamalarına, çabuk yürümelerine, çabuk diş çıkarmalarına ve çok ömürlü olmalarına ve hiç hasta olmamalarına sebeb olur.

H A S A N markasına ve ismine dikkat ediniz.

Başvekâlet Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünden :

Münhal bulunan 40 lira aslî maaşlı Umum Müdürlük Kalem Şefliği için maaşı 3656 sayılı teadül kanununun hükümleri dairesinde verilmek üzere aşağıdaki şartlar dairesinde bir memur alınacaktır.

1 — Memurin kanununun 4 üncü maddesinin A. B. C. H. fıkralarındaki şartları haiz bulunmak, «halen devlet memuriyetinde bulunanlardan bu şartlar aranmıyacaktır.»

2 — Lise veya yüksek mekteb mezunu olmak,

3 — Almanca tercüme ve tekellüme muktedir bulunmak.

Taliblerin en geç 31/7/941 tarihine kadar bir istida ve vesaiki ve şimdiye kadar çalıştığı yerleri bildirir tercümeihal kâğıdile Umum Müdürlüğe müracaat etmeleri. «Evraklar tetkik edildikten sonra ikinci müracaat için mahal ve zaman adreslerine ayrıca tebliğ edilecektir.» «4402» (5965)

DOYÇE ORYENTBANK

DRESDNER BANK ŞUBESİ

Merkezi: Berlin

Türkiye Şubeleri:

İstanbul - İzmir

Her Türlü Banka Muamelâtı

Almanya ile yapılan Tütün, Kimya ve Kâğıd takasları ve saire hususunda her türlü kolaylıklar yapılır.

İstanbul Belediye Reisliğinden :

Son zamanlarda şehrin muhtelif mahallelerinde ve bilhassa Kadıköyünde köpekler arasında bazı kuduz vak'aları görülmüştür.

Sayın halkımızın köpeklerini sokaklarda ağızlıklı, tasmalı ve yedekte olarak gezdirmeleri lüzumu ve aksi takdirde sokaklarda tesadüf edilecek sahibsiz, ağızlıksız ve markasız köpeklerin Belediye zabıtası talimatnamesinin 13 üncü maddesi hükmü icabı Belediye memurları tarafından itlâf edileceği ilân olunur. (6028)

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Satınalma Komisyonundan:

CİNSİ	Miktarı	Muhammen bedeli	Muvakkat teminat
Çiçek aşısı tüpü 10 kişilik	400000	4000	
» » » 5 »	200000	1200	517 50
» » » 1 »	500000	1700	

1 — Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü ihtiyacı için cins, miktar ve muhammen bedeli ile muvakkat teminatı yukarıda gösterilen çiçek aşısı tüpü kapalı zarf usulile 22/7/941 tarihinden itibaren eksiltmeye konulmuştur.

2 — Şartnameler Ankarada Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Satınalma Komisyonundan parasız alınır.

3 — Eksiltme 7/8/941 perşembe günü saat 11 de Enstitüde müteşekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Teklif mektubları muayyen günde saat ona kadar Komisyona verilmiş olmalıdır.

5 — Muvakkat teminat mukabili nakid ve nakid mahiyetindeki evrakın Maliye Vekâleti Merkez Muhasebeciliği veznesine yatırılması için taliblerin bir gün evvel Komisyona müracaatle birer irsaliye almaları lâzımdır. «4483» (6013)

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesabları 1941 ikramiye plânı

Keşideler: 4 şubat, 2 mayıs, 1 ağustos, 3 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 aded	2000 liralık	= 2000.—	lira	8 aded	250 liralık	= 2000.—	lira
3 »	1000 »	= 3000.—	»	35 »	100 »	= 3500.—	»
2 »	750 »	= 1500.—	»	80 »	50 »	= 4000.—	»
4 »	500 »	= 2000.—	»	300 »	20 »	= 6000.—	»

50 LİRA MÜKÂFAT

Büyükadada İskeledeki Belediye Kazinosile eczanelerin önüne kadar olan mesafe dahilinde pırlanta işlemeli siyah şeritli plâtin bir kol saati kaybedilmiştir. Bulup, Galata eski Gümrük salonu karşısında Kozluca hanında 3 üncü katta Orhan Pasiner'e getirene elli lira mükâfat verilecektir.

Karadeniz Ereğlisi Sulh Hukuk Hâkimliğinden;

No.: 941/321

Ereğlinin Orhanlar mahellesinden İsmail Onsekiz tarafından açılan Orhanlar mahallesinde kâin bir bab hane maa bahçenin taksim ve izalei şuyuu davasında müddeaaleyhlerden Hikmet ve Yusuf Kenanın mahalli ikametlerinin meçhul olmasından davetiyeleri ilânen tebliğ olunmasına rağmen 26/6/941 tarihinde duruşmaya icabet etmediklerinden gıyablarında muhakeme icrasına karar verilerek mezkûr hanenin mahallen keşif ve takdiri kıymetinin 2/8/941 cumartesi günü icrasına ve mahkemenin de 5/8/941 tarihine müsadif salı günü saat 10 a talikına karar verilmiştir. Keşif gününde hazır bulunmadıkları halde gıyablarında muameleye ve muhakeme günü de mahkemede bizzat veya bir mümessil göndermedikleri takdirde gıyablarında muhakemeye devamla bir daha mahkemeye kabul olunmıyacakları gıyab kararı makamına kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur. (6018)

Diş tabibi

KEMAL SUN

Beyoğlunda, Meşrutiyet caddesinde, (Tepebaşı Şehir tiyatrosu karşısında) Fresko apartımanında

Hastalarını kabule başlamıştır.

Ankara Asliye İkinci Hukuk Mahkemesinden:

Düzcenin Çilimli köyünden Cincioğlu Ahmed Rıza Cinciye: Karınız Ankara Yenişehirde Münire Hoyrat tarafından ikame edilen boşanma davası zımnında tayin olunan 30/6/941 cuma günü saat 9 da mahkemeye gelmediğiniz cihetle hakkında gıyab kararı ittihaz edildikten sonra mahkemeye devamla 15 gün müddetle ilânen tebliğat yapılmasına ve mahkeme divanhanesine talikına bu sebeble duruşmanın 8/9/941 saat 9 a bırakılmış olduğundan tayin edilen günde mahkemeye gelmediğiniz ve bir vekil göndermediğiniz takdirde bir daha mahkemeye kabul edilmiyeceğiniz H. U. M. kanununun 402 nci maddesine tevfikan ilânen tebliğ olunur. (6013)

BU AKŞAM: Maruf san'atkâr

SUAD GÜN

ve arkadaşları

SUADİYE PLÂJINDA

Fatih Sulh İkinci Hukuk Mahkemesi satış memurluğundan:

Atina ile Sekbanzade Ahmedin şayian mutasarrıf oldukları Fatihte Kirmasti mahallesinin Küçük Karaman ve Emirhanı sokağında eski (18, 20, 22) yeni (16, 24, 24/1) numaralı sağ tarafı manav Nuri dükkânı, arkası Mustafa Menzili arsası ve Nazmibey hanı; sol tarafı sebzeci Eftim kasab dükkânı; cephesi tarikiâm ile mahdud (9968) lira muhammen kıymetli fırın ve üzerindeki apartıman izalei şuyuu zımnında yapılan açık arttırmada müşteri bedeli ihale olan (beş bin sekiz yüz) lirayı vermemiş olduğundan icra ve iflâs kanununun 133 üncü maddesi mucibince ihale feshedilmiş ve bir evvelki müşteri de teklif ettiği bedel ile almağa razı olmamış olduğundan (7) gün müddetle yeniden arttırmaya çıkarılmış olduğundan 29/7/941 tarihine musadif salı günü saat 14 ten 16 ya kadar mahkeme başkâtibinin odasında satılacak ve en çok arttırana ihale edilecektir. İşbu apartıman kapıdan girilince çini döşeli bir ufak taşlık, merdivenle çıkılınca bir ufak koridor ve bir odunluk, (28) ayak merdivenle çıkılınca dört oda bir mutfak, bir halâ, bir de banyo odası olan bir daire olduğu gibi (22) ayak merdivenle daha yukarı çıkılınca 2 ufak oda, bir halâ, bir mutfağı olan bir diğer daire daha vardır. Apartımanın iki taraçası olup binanın üzerinde de ayrı bir daraça daha vardır. Apartımanın altındaki fırına gelince: Geniş tezgâh mahalli ve ayrıca ekmek pişirilen mahalden başka 7 ayak merdivenle yukarı çıkılınca bir kapıdan içeri girildikte çinkodan yapılmış hamurluk bir tahta tekne olup buradan yukarı çıkılınca bir geniş sofa ve bir dolab ve ayrıca sokağa nazır iki oda vardır.

Fırın ve apartıman elektrik tesisatı olup yalnız apartımanda terkos tesisatı vardır. Bu gayrimenkulün arkasında da bir miktar ufak bahçe vardır.

Bu gayri menkulün komşusu bulunan 33 parsel lehine zeminden itibaren (3,80) metreden itibaren yukarı hava hakkı olduğu tapuda bildirilmektedir.

Apartıman peşin para iledir. Şartname herkesin görebileceği surette açıktır. Tarihi ihaleye kadar vergiler hissedarlara ve (0,02 buçuk tellâliye ile (20) senelik evkaf taviz bedeli müşteriye aiddir. Fazla malûmat almak istiyenler satış (108) numara ile satış memurluğuna müracaat etmeleri. (6013)

Ayvacık Sulh Hukuk hâkimliğinden:

Ayvacık Kaymakamı Celâl Tayyar Güleyin A: tertibinden 102337 ve 102338 ve B: tertibinden 102337 ve 102338 numaralı dört kıt'a Ergani istikraz tahvillerini zayi ettiği cihetle Ticaret Kanununun 437 nci maddesine tevfikan mezkûr tahvillere dair tediyaatta bulunmaktan Maliye Vekâletinin memnuiyetine karar verilmiş ve keyfiyet Ayvacık Malmüdürlüğüne tebliğ edilmiş olduğundan istihkak iddiasında bulunanların üç sene zarfında Ayvacık Sulh Hukuk Mahkemesine müracaatleri ilân olunur. (6020)

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ

Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

İNGİLİZ YAPISI

PHILCO RADYOLARI'nın

EN SON MODELLERİ GELMİŞTİR

A C E L E E D İ N İ Z

Türkiye Umum Mümessili :

HELİOS MÜESSESATI - Galata

GRiPiN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. TAKLİTLERİNDEN SAKININIZ. HER VERDE PULLU KUTULARI ISRARLA İSTEYİNİZ

Ankara Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığından:

Teşkilâtımız bölgelerinde açık bulunan on lira aslî maaşlı muhafaza memurluklarına müsabaka imtihanile memur alınacaktır. Aşağıda yazılı şartları haiz olan istekllilerin 20 ağustos 941 tarihinde müsabaka imtihanı yapılmak üzere dilekçelerile birlikte 15 ağustos 941 akşamına kadar bulundukları yerlerdeki Genel Komutanlığa, Gümrük Muhafaza Alay, Tabur, Gümrük Muhafaza Müdür ve Deniz Mıntaka Komutanlıklarile Başmüdür ve Müdürlüklerine, mezkûr teşkilât bulunmıyan yerlerde en yakın bulunan Gümrük Muhafaza Genel Komutanlık teşkilât merkezlerine müracaatleri.

ŞARTLAR:

1 — Askerliğini yapmış olmak,

2 — Ecnebi kadınla evli bulunmamak,

3 — Fena hali ve mahkûmiyeti olmamak,

4 — 30 yaşından yukarı bulunmamak,

5 — En az ilk tahsilini bitirdiğine dair şehadetname ibraz etmek,

6 — Boyu 1,64 ten aşağı olmamak,

7 — Ata binmesini ve bakmasını bilmek. «4406» (5966)

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

Örtülük muşamba alınacaktır

1 — 8×8 eb'adında 60 aded

6×6 eb'adında 40 aded örtü pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat mektubu teklif tutarının %7,5 u üzerniden verilecektir.

3 — Pazarlık 29/7/941 tarihinde saat 15 te Ankarada umum müdürlük binasında yapılacaktır.

4 — Talibler şartnameleri parasız olarak Ankarada umum müdürlük binasında mübayaa komisyonundan ve İstanbulda Ofisin şubesinden alabilirler.

4492 - 6018

Erzincan Belediyesinden :

Belediyemizin «260» lira aylık ücretli ihtısas mevkili mimarlığı münhaldir. Talib olanların evrakı müsbitelerile Belediyemize müracaatleri ilân olunur. «4477» (6005)

İstanbul Belediyesi ilânları

Yalova - Bursa yolunun şose inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 20532 lira 8 kuruş ve ilk teminatı 1539 lira 90 kuruştur. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak bir lira iki kuruş mukabilinde Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden verilecektir. İhale 29/7/941 salı günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ihale tarihinden sekiz gün evvel Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve 941 yılına aid Ticaret Odası vesikaları, imzalı şartname ve kanunen ibrazı lâzım gelen diğer vesaikle 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 e kadar Daimî Encümene vermeleri lâzımdır. (5594)

26 Ton BAKIR TEL Satın Alınacaktır

Tasfiye halinde

Ankara Elektrik T. A. Şirketi

Tasfiye Heyetinden:

TELLERİN CİNSİ VE MİKTARI :

10	m/m2	Çıplak	masif	elektrik	teli	10 ton
16	»	»	örgülü	»	»	7 »
25	»	»	»	»	»	4 »
35	»	»	»	»	»	3.5 »
70	»	»	»	»	»	1.5 »
						26 »

Bu tellerin gümrüksüz cif İstanbul teslimi taahhüd etmek istiyenlerin teklif mektublarını 31/7/941 tarihine kadar Şirket Müdürlüğüne göndermeleri ilân olunur.

Karagümrük Stadyomu 1 inci Kısım Toprak İnşaatı Eksiltme İlânı

Beden Terbiyesi İstanbul Bölgesi Müdürlüğünden:

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü İstanbul Bölgesi tarafından yaptırılacak Karagümrük Çukurbostan stadyomunun toprak tesviyesi, bazı ihata ve istinad duvarları ve futbol sahasile koşu pistinin inşası işi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

İhale 2 ağustos 941 tarihine musadif cumartesi günü saat 11 de Taksimde Sıraserviler caddesinde kâin 57 numaralı Beden Terbiyesi İstanbul Bölgesi binasında yapılacaktır. Bu işe aid evrak şunlardır:

1 — Eksiltme şartnamesi

2 — Mukavele örneği

3 — Hususî, fennî şartname

4 — Bayındırlık işleri genel şartnamesi

5 — Nafıa Vekâleti yapı işleri umumî, fennî şartnamesi

6 — İlk keşif hulâsası

7 — Plân ve projeler.

İnşaat vahidi fiat esası üzerine olup bu kısmın ilk keşif tutarı 48,637 lira 45 kuruştur. İhaleye iştirak etmek istiyenlerin ihale gününden üç gün evvel İstanbul Vilâyetinden bu işe benzer asgarî 30,000 liralık bir iş yaptıklarına dair birer ehliyet vesikası almaları ve yukarıda yazılı gün ve saatten bir saat evvel ilk teminat bedeli olan 3647 lira 80 kuruşu Bölge Muhasebesine yatırarak teklif zarflarını imza mukabili teslim eylemeleri lâzımdır. (5850)

MERSİNDE BELEDİYE VE BANKALAR CİVARINDA

A S Y A O T E L İ

Namında yeni bir otel açılmıştır. Bu otelde bütün mobilya yeni ve moderndir. Yataklar gayet lüks kumaşlardan yapılmıştır. Otelde su tesisatı ve birinci sınıf odalarda lâvabo, sıcak ve soğuk su teşkilâtı vardır. Otel binası yeni olmakla beraber son sistem şeraiti sıhhiyeyi havi havadar ve ziyadar bir şekilde yapılmıştır. Otel binası yazlık ve kışlık mevsimlerde kullanışlı bir şekildedir. Yatak ücretleri gayet ucuzdur. Tek yataklar 125, iki yataklar 100 kuruştur. Misafir olacak müşteriler son derece memnun kalacağı temin olunur.

Istanbul Defterdarlığından:

Ankarada Maliye Meslek mektebine lise ve orta mekteb mezunu olanlardan müsabaka ile talebe alınacaktır.

1 — Müsabaka imtihanına gireceklerin:

A — 16 yaşından küçük ve 25 yaşından büyük olmamaları şarttır.

B — Askerlik çağında olanların askerliğini yapmış veya askerlikle alâkalar bulunmamış olmak lâzımdır. (Müeccel olanlar kabul edilmezler.)

2 — İmtihan evvelâ yazılı ve sonra sözlü olarak yapılacaktır.

İmtihan programı:

(Hesab, tarih, coğrafya ve medenî bilgiler.)

3 — Lise mezunlarının yazılı imtihanı 28/7/941 tarihine musadif pazartesi günü saat 14 te Defterdarlık binasında ve orta mekteb mezunlarının yazılı imtihanı 29/7/941 tarihine musadif salı günü saat 14 te keza Defterdarlık binasında yapılacaktır.

4 — Orta tahsili olanlardan mektebi muvaffakiyetle bitirenler 20 lira maaş veya 75 lira ücretle, lise tahsili olanlardan mektebi bitirenler 25 lira maaş veya 85 lira ücretle maliye memuru tayin edileceklerdir.

5 — Mektebin tahsil müddeti 2 senedir. Talebelere tedrisat ve staj müddetince mekteb yatakhanesinde veya Ankarada velileri nezdinde kalacaklarına göre yevmiye mukabili ayda 20-30 lira verilecektir.

6 — Müsabaka imtihanında muvaffak olup da mektebe kabullerine Maliye Vekâletince karar verilmiş olanlar lüzumlu olan vesaikle beraber Defterdarlığa nümunesine tevfikan noterlikçe tanzim edilmiş bir kıt'a taahhüd senedi de vereceklerdir.

7 — Yukarıdaki vasıf ve şartlar dairesinde imtihana girmek isteyenlerin 26/7/941 tarihine musadif cumartesi günü saat 13 e kadar bir istida ile tahsil vesikası, nüfus cüzdanı ve 4,5 X 6 eb'adında iki aded fotografı hamilen Defterdarlığa bizzat müracaat ederek fotograflı kabul kartı almaları ilân olunur. (5493)

KUŞ TÜYÜNDEN

YASTIK, YORGAN, YATAK kullanmak hem kesenize ve hem de sıhhatinize faydalıdır. **BİR KUŞTÜYÜ YASTIK 1 LİRADIR**

Yastık, yorganları da pek ucuzdur. Adres: İstanbul Çakmakçılar, Ömer Balioğlu Kuş Tüyü fabrikası. Telefon: 23027

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Satınalma Komisyonundan:

1 — Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Aşı ve Serum şubeleri ihtiyacı için cins ve miktar ve muhammen bedellerile muvakkat teminatları aşağıda gösterilen hayvanat hizalarında yazılı usullerle 14/7/941 tarihinden itibaren eksiltmeye konulmuştur.

2 — Şartnameler Ankarada Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Satınalma Komisyonundan parasız alınır.

3 — Eksiltme 1/8/941 cuma günü saat 11 de Enstitüde müteşekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Teklif mektubları muayyen günde saat ona kadar Komisyona verilmiş olacaktır.

5 — Muvakkat teminat mukabili nakid ve nakid mahiyetindeki evrakın Maliye Vekâleti Merkez Muhasebeciliği veznesine yatırılması için taliblerin daha evvel Komisyona müracaatle birer irsaliye almaları lâzımdır. «4251» (5773)

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli beheri için	Tutarı	Muvakkat teminat	Eksiltmenin nev'i
Beygir	20	300	6000	450	Kapalı zarf
Dana	150	45	6750	306 25	» »
Merkeb	20	20	400	30	Pazarlık
Sıpa					
Koyun	10	10	100	7 50	»
Keçi	10	8	80	6	»

Makine ve Avadanlık Alınacak

Ankara Bölge San'at Okulu Müdürlüğünden :

Okulumuz için freze, torna, makkab, pulanya ve destere makinelerile gazojen ve dizel motörlerine ve Amerikan makkabı, eğe, rayba, ölçü aletleri gibi avadanlıklar satın alınacaktır.

Bu makine, motör ve avadanlıkları verebilecek fabrika vekillerinin Okul İdaresine müracaatleri. «4292» (5815)

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası

Şube ve Ajans adedi: 265.

ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor

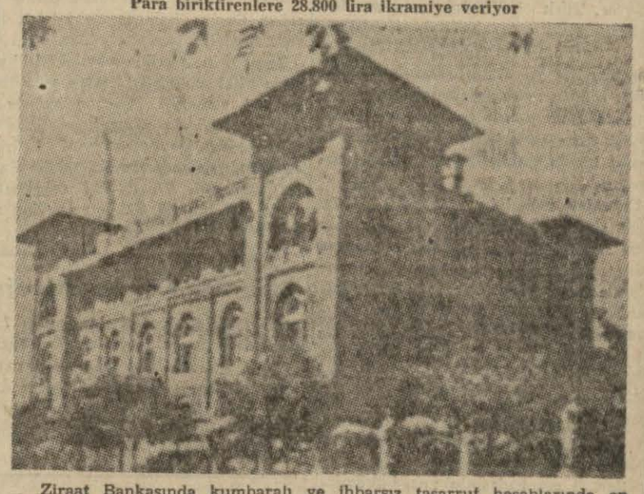

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1.000 liralık	4.000 lira		100 aded	50 liralık	5.000 lira	
4 »	500 »	2.000 »		120 »	40 »	4.800 »	
4 »	250 »	1.000 »		160 »	20 »	3.200 »	
40 »	100 »	4.000 »					

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylûl, 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.